

SZAKDOLGOZAT

Nagy Gábor Zsolt

2015

Eszterházy Károly Főiskola

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

**Csabai Kolbászfesztivál turisztikai
hatásainak bemutatása**

Konzulens
Dr. Tóthné Igó Zsuzsanna

mestertanár

Készítette
Nagy Gábor Zsolt

bor- és gasztroturizmus menedzser
szakirányú továbbképzés
levelező tagozat

2015

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	2
II. A Csabai Kolbász hazája: Békéscsaba	4
2.1 Földrajzi helyzete	4
2.2 Demográfiai helyzet	5
2.3 Gazdasági helyzet.....	6
2.4 Turizmus	8
III. Gasztroturizmus Békéscsabán	11
3.1 Gasztroturizmus	11
3.2 Gasztronómiai események.....	13
IV. Csabai Kolbászfesztivál	14
4.1 A kolbászfesztivál rövid bemutatása.....	14
4.2 Kolbász Klub.....	15
4.3 A csabai kolbász receptúrája	15
4.4 Csabai Rendezvényszervező Kft.	16
4.5 A fesztivál programjának általános bemutatása	16
4.6 A Csabai Kolbászfesztivál hatásai	17
V. Saját kutatás	24
V. Következtetések, javaslatok	37
VI. Összegzés	39
VII. Irodalomjegyzék	41
VIII. Ábra- és táblázatjegyzék	43
IX. MELLÉKLETEK	45

I. Bevezetés

„Szézféléket kell tudni a disznóölésnél, amely tudnivalók még egyetlen könyvben sem írtak meg, csak az emlékezet és megbízható hagyomány tájékoztatja az embereket”

Krúdy Gyula

Magyarországon és a világon a gasztroturizmus egyre népszerűbb turisztikai ággá fejlődött. Magyarország jeleskedik a gasztronómiai rendezvények számát tekintve regionális és országos viszonylatban egyaránt. Témaválasztásom során arra törekedtem, hogy egy alföldhöz köthető, ország szinten, esetleg nemzetközi szinten ismert, magyar hagyományokra épülő gasztronómiai fesztivált ismerjek meg közelebbről. Így választottam a Csabai Kolbászfesztivált, mely 2013-ban hungarikummá választott csabai kolbász hagyományaira épít és Közép-Kelet Európában is ismert gasztronómiai fesztivál.

A választott téma azért is érdekes számomra, mert még sosem jártam a Csabai Kolbászfesztiválon, és a szakdolgozat kutatómunkája kellő motiváció lesz számomra, hogy 2015-ben ellátogassak a fesztivál helyszínére és közelebbről megismerjem a hungarikum alapokra építő különleges programot és otthonául szolgáló Békéscsabát.

Célom, hogy feltárjam, hogy a Csabai Kolbászfesztivál milyen hatással van közvetlen környezetére, valamint képet alkossak arról, hogy az emberek miként vélekednek a fesztiválról.

A dolgozat első részében felvázolom Békéscsaba földrajzi, gazdasági és turisztikai szempontból meghatározó jellemzőit, valamint ismertetem a gasztroturizmus legfontosabb ismérveit. A szakdolgozat második részében átfogóan bemutatom a Békéscsabai kistérség legmeghatározóbb turisztikai eseményét irodalmi anyagok, személyes tapasztalatok és kérdőíven alapuló kutatás segítségével.

A dolgozat megírása során szekunder és primer kutatási módszert egyaránt alkalmaztam.

Először a gasztroturizmushoz és a Csabai Kolbászfesztiválhoz kapcsolódó könyveket, irodalmi anyagokat, sajtóforrásokat tanulmányoztam át, és dolgoztam fel. Ezt követően egy kérdőívet készítettem, melyben azt mértem fel, hogy a 19. Csabai Kolbászfesztivál évében mennyire ismert a fesztivál, és akik már jártak a

kolbászfesztiválon, azok milyen tapasztalatokat szereztek. Ezen kérdőívet 126 fő töltötte ki, és ennek eredményeit értékelem a dolgozat későbbi fejezetében.

A primer kutatáshoz a kérdőívezés és az interjú készítés módszerét alkalmaztam.

A kérdőív célja: felmérni, hogy a Csabai Kolbászfesztivál facebook oldalát kedvelők milyen gyakorisággal vesznek részt a fesztiválon, valamint ha már részt vettek, akkor milyen tapasztalataik voltak turisztikailag meghatározó paraméterek tekintetében.

Várható eredmények, hipotézisek:

- A kérdőívet több mint 100 fő fogja kitölteni
- A fesztivál facebook oldalát kedvelők többsége már legalább egyszer járt a kolbászfesztiválon, így releváns eredményt kapunk
- Értékelhető eredmények születnek a turisztikailag fontos komponensekről
  - Békéscsaba fesztiválon kívüli úti cél potenciálja
  - fesztivállátogatás gyakorisága
  - szállás, közlekedés
  - fesztivál előnyök és hátrányok
  - jövőbeli tervek
- A kapott eredmények alapján lehetőség nyílik fesztivál fejlesztési javaslattételekre

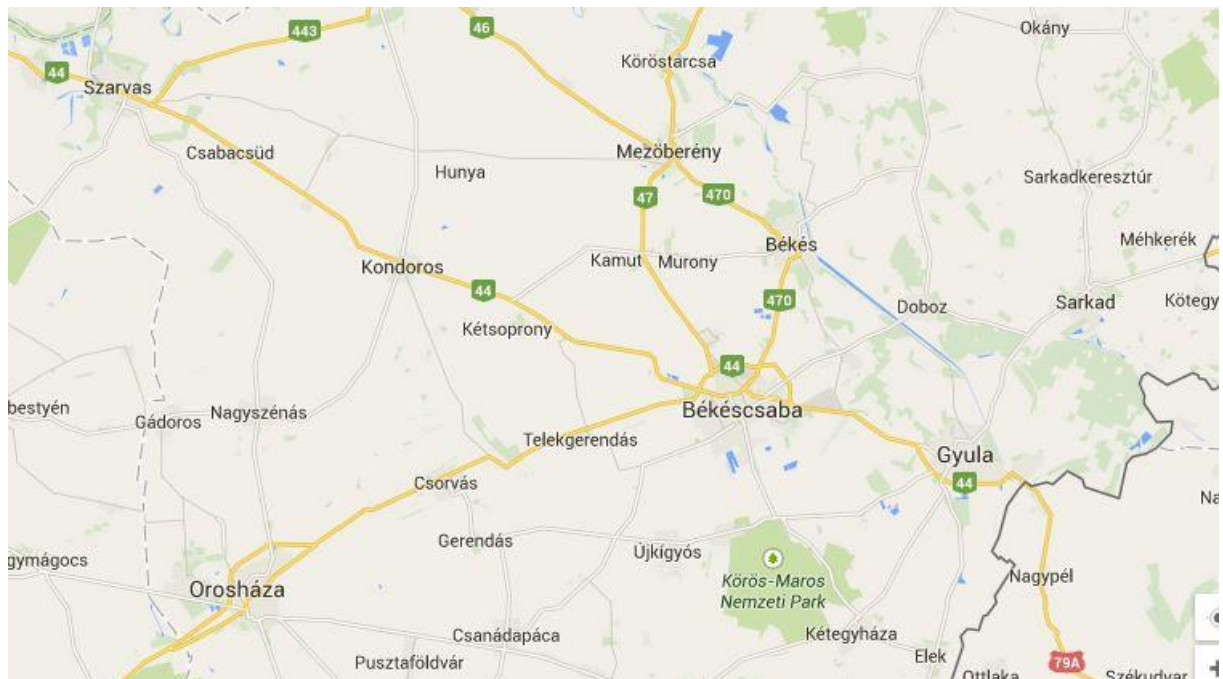
A Csabai Kolbászfesztivált szervező Csabai Rendezvényszervező Kft. vezetését felkerestem és invitálásukra lehetőségem nyílt személyesen megtekinteni a fesztivál jövőendő helyszínéül szolgáló Csaba Parkot és a fesztiválszervezők főhadiszállását. Fotódokumentáció készítése mellett interjút készítettem a Csabai Kolbászfesztivál fesztiváligazgatójával, Hégely Sándorral is. A személyes beszélgetés keretében átfogó képet kaptam a Csabai Kolbászfesztiválról, annak a térségben betöltött turisztikai jelentőségéről és hatásairól.

II. A Csabai Kolbász hazája: Békéscsaba

2.1 Földrajzi helyzete

Békéscsaba Magyarország délkeleti részén, Békés megyében, a Körös-Maros közén fekszik. Megyei jogú város, melynek területe 193,93 km². Budapesttől 200 kilométerre, Gyulától 16 kilométerre nyugatra, Orosházától 36 km-re észak keletre található (1.ábra). Békés megye megyeszékhelye, mely közigazgatásilag a Békéscsabai járáshoz és kistérséghez tartozik. A kistérség 5 település összefonódásából alakult meg: Békéscsaba, Telekgerendás, Újkígyós, Szabadkígyós, Kétsoprony és Csabaszabadi.

1. ábra Békéscsaba és a környező települések

Forrás: www.maps.google.com

Elsőrendű főutak közül a 44-es számú (Budapest – Kecskemét – Békéscsaba – Gyula) és a 47-es számú (Szeged-Debrecen) főutak érintik a várost. A keletre vezető legfontosabb hazai vasútvonalak is metszik a települést. Keresztezi egymást, a IV. Pán-Európai Közlekedési Folyosó vasúti fővonala (Drezda / Nürnberg - Prága - Brno - Pozsony - Győr - Budapest - Arad - Craiova - Szófia - Isztambul) és a Nagyvárad – Szeged vasútvonal.

Autós közlekedés szempontjából azonban nagy hiányossága, hogy még nem kapcsolták be az országos autópálya hálózatba. Ezért közúton nehezen megközelíthető, főként, ha az utazó az ország nyugati részéről, Budapestről érkezik. Az utóbbi években a légi közlekedés területén történt előrelépés, ugyanis felújították a békéscsabai repülőtérrel. A légi úton való közlekedés jelenleg csak az üzleti utazók, vadászok és a sportrepülés kedvelői számára nyújt alternatív lehetőséget a meglévő autó, busz és vonat közlekedési lehetőségek mellett. Közel helyezkedik el a Románia határához. (Békéscsaba Város Turizmusfejlesztési Stratégiája, 2009; Békéscsaba Gazdasági Programja, 2011)

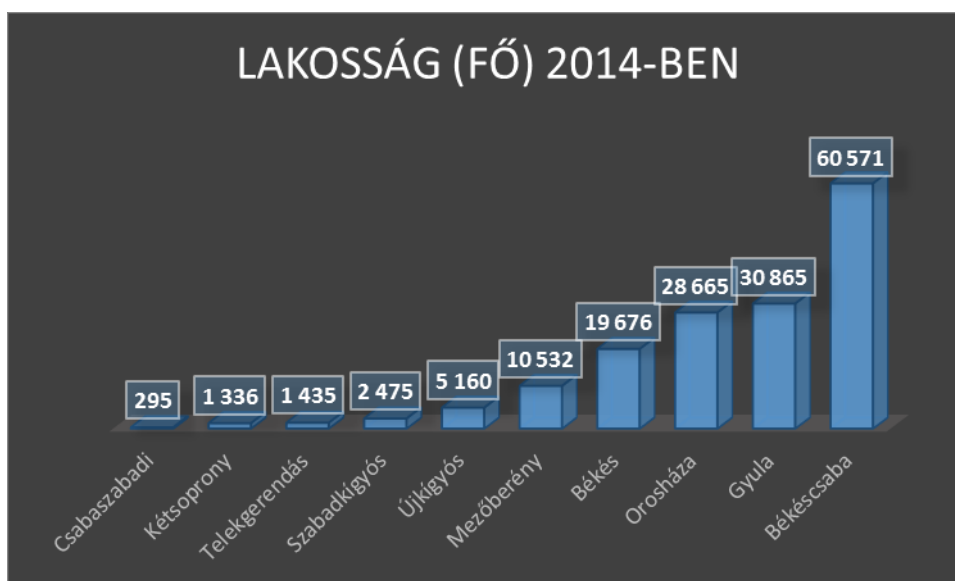
Több természeti kincssel is büszkélkedhet a város és környéke. Békéscsabától délre fekszik a Körös-Maros Nemzeti Park, melynek feladata a dél-alföldi területek egységes természetvédelmi kezelése. Két fő részből tevődik össze: Körösvidékre és a Békés-Csanádi löszhátra. Az Élővíz-csatornát 1777-ben mesterségesen alakították ki. A csatorna a Fehér-Körös folyótól indul, s a Kettős-Körös folyóba torkollik. Kiemelkedő még Pósteleki Parkerdő és környező bányatavak.

2.2 Demográfiai helyzet

Békéscsaba lakossága 2014-es adat alapján 60571 fő. Ha összevetjük ezt az adatot a korábbi népszámlások adataival (2011: 61592 fő, 2001: 67664 fő, 1990: 67609 fő), akkor megállapíthatjuk, hogy a város népessége 25 év alatt kb. 7000 fővel csökkent, és ez a csökkenő tendencia továbbra is fennáll.

Békés megye etnikailag sokszínűnek tekinthető. Békéscsabán 2011-ben a lakosság 84,9 %-a magyarnak, 0,9%-a cigánynak, 0,1%-a lengyelnek, 0,6%-a németnek, 0,6%-a románnak, 0,1%-a szerbnek, 0,4%-a szlováknak, 0,1%-a pedig ukránnak vallotta magát nemzetiségi kötődés kérdésében. A városban négy (szlovák, román, lengyel és cigány) kisebbségi önkormányzat működik. Vallás tekintetében a római katolikus, evangélikus és református vallás a meghatározó. (Békéscsaba Város Turizmusfejlesztési Stratégiája, 2014)

2. ábra: Békéscsabai kistérség településeinek és a környező nagyobb városok népessége

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A 2. ábra a Békéscsabai kistérség településeinek lakosságát mutatja 2014-es adatok alapján. Látható, hogy Újkígyós és a megyeszékhely kivételével 3000 fő alatti a lakosság létszáma. A környék nagyobb településein (Békés, Orosháza, Gyula, Mezőberény) 10 – 30 ezer fő lakik. Az elmúlt három népszámlálás adatai alapján az összes említett településen csökkent a lélekszám. Ez több tényezővel is magyarázható:

- fiatalok elvándorlása munkahely hiányában
- gyermekvállalási kedv és egzisztenciális lehetőségek csökkenése
- fiatalok főváros és külföld orientáltsága

2.3 Gazdasági helyzet

A Békéscsabai kistérség természetföldrajzi adottságai az agráriumnak kedveznek. A kistérségnek fontos szerepe van az ország mezőgazdaságában, azonban lokálisan tekintve az agrárszektor súlya a helyi gazdaságon belül egyre mérséklődik. A mezőgazdaságon belül a szántóföldi növénytermesztésnek van nagy szerepe, az állattenyésztés nem jelentős. A feldolgozóipar helyzete a térségben az elmúlt években egyre romlott, több feldolgozóüzem is bezárt a közelmúltban. A legnagyobb létszámú vállalkozások a mezőgazdaság és feldolgozóipar mellett a textiliparban, a

kereskedelemben, valamint a közösségi szolgáltatásban dolgoznak. Az említett iparágon kívül a tégl- és nyomdaiparnak van gazdaságélénkítő szerepe a kistérségben, különösképpen a megyeszékhelyen.

Békéscsaba a foglalkoztatási szerepkör szerint térségi központként funkcionál. Békéscsabán összesen 5149 kis- és középvállalkozás működik. Kiemelendő, hogy nemcsak Magyarországon jegyzett, hanem nemzetközileg is elismert cégek is megtalálhatók (pl. Budapest Bank Nyrt., Csabahús Kft., Frühwald Kft., Hirschmann Kft., Kner Packaging Kft., Kö-rös Volán Zrt., Linamar Hungary Nyrt., Tondach Magyarország Zrt., Wienerberger Zrt.). Ezek a cégek meghatározóak a térségben munkahelyteremtés és termelő tevékenység szempontjából. (Újkígyós és Csabaszabadi befektetési lehetőségei, 2009)

1. táblázat: Működő vállalkozások száma és típusainak megoszlása
a Békéscsabai kistérségben 2011-ben

Vállalkozás típus	Békéscsaba	Terekgerendás	Csabaszabadi	Újkígyós	Szabadkígyós	Kétsoprony
Összes működő (1000 lakosra)	77,3	2,4	17,2	50,1	31,9	37,7
Mezőgazdaság erdő, halászat	2,40%	10,10%	16,70%	8,30%	9,80%	13,20%
Ipari tevékenység	7,80%	8,70%	0	9,90%	10,90%	11,30%
Építőipar	7,20%	15,90%	0	8,70%	13%	22,60%
Szolgáltatás	82,60%	65,20%	83,30%	73,10%	66,30%	52,80%

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

Az 1. táblázatban feltüntetett adatok alapján látható, hogy a legtöbb vállalkozás a megyeszékhelyen összpontosul. A vállalkozás típusok jelentősége településenként eltérő. Minden településre igaz, hogy százalékos eloszlásban a valamilyen szolgáltatás nyújtásán alapuló vállalkozástípus a legmeghatározóbb, legelterjedtebb. Ebbe a típusba tartoznak a turisztikai vállalkozások, szálláshelyek, vendéglátó szórakozó helyek is.

2.4 Turizmus

Békéscsaba megyeszékhelyként törekszik a turisták idecsábítására és minél több attrakció és program biztosítására. Békéscsaba fő turisztikai vonzerejét jelenleg a fesztiválturizmus, a gasztroturizmus és az aktív turizmus adja. Másodsorban említhetők még a kulturális turizmus, a beruházásokkal rohamos fejlődésnek indult sportturizmus, az egészségturizmus és a vallási és hagyomány turizmus. Ezek a turizmus típusok még nem hangsúlyosak, azonban egyre nagyobb törekvés van az ezekben rejlő potenciális lehetőségek kihasználásra és szélesebb körben való megismertetésükre.

Békéscsaba fő küldő piacai Ausztria (355 vendégj), Németország (478 vendégj) Olaszország (556 vendégj), Románia (1.211 vendégj), Szlovákia (816 vendégj) voltak 2012-ben.

A Békéscsabai kistérségbe 2012-ben a kereskedelmi szálláshelyekre összesen 17.277 vendég érkezett, akik 44.777 vendégéjszakát töltöttek el. Ebből a létszámból a belföldi vendégek száma 14.278 fő volt, akik 39.400 vendégéjszakát töltöttek a térségben. A külföldi vendégek száma 2.854 fő volt, akik 5.150 vendégéjszakát pihentek. Ha a szállások minőségét vizsgáljuk, akkor az tapasztalható, hogy eltérés van a belföldi és külföldi vendégek által igénybevett szállások árkategóriái között. A belföldi vendégek a háromcsillagos szállodákat preferálták (6.857 fő, 10.485 vendégj), ezt követték a panziók (2.393 fő, 3713 vendégj) illetve legkevesebben a közösségi szálláshelyeket vették igénybe (3.271 fő, 23143 vendégj). Habár létszám tekintetében az olcsóbb szállások a harmadik helyen végeztek, érdemes összehasonlítani az eltöltött vendégéjszakák számát: a közösségi szállásokon 23143 vendégj realizálódott, azaz hosszabb időt töltöttek el a turisták ezen szállástípusok esetében. A külföldi vendégek jellemzően a háromcsillagos szállodákat (2.173 fő, 4.027 vendégj) vették igénybe. (Békéscsaba Város Turizmusfejlesztési Stratégiája, 2014)

Békéscsaba is törekszik az év minden hónapjában biztosítani jelentősebb programokat, amik kapcsán érdemes ellátogatni a településre. Ezen rendezvényeket a 2. táblázat foglalja össze. Ezen programok között találjuk áprilisban a Zenés Ifjúsági Színpadok Országos Fesztiválját, júniusban a Csabai Sörfesztivált és Csülökparádét és októberben a Csabai Kolbászfesztivált. Az időpontok jól mutatják, hogy az év minden hónapjára jut egy

meghatározó rendezvény. Emellé járulnak a kistérség településeihez tartozó kisebb programok és az épített és természeti örökség, mint látnivalók.

2. táblázat: Békéscsaba kiemelt rendezvényei

Rendezvény	Időpont
Csabai Farsang	február
Békéscsabai Tavaszi Fesztivál	március
Országos A osztályú Társastánc Bajnokság	április-május
Scherzo - Zenés Ifjúsági Színpadok Országos Fesztiválja	április
Békéscsaba-Arad-Békéscsaba Nemzetközi Szupermaratoni Futóverseny	május
100 x SZÉP Gyermekfesztivál	május
Csabai Sörfesztivál és Csülökparádé	június
Városházi Esték	június-július
ZENIT Nemzetközi Fúvósfesztivál- Zenei Ifjúsági Találkozó	augusztus
Csabai Kolbászfesztivál	október
Garabonciás Napok	szeptember-október
Mikulásfesztivál	december
Szilveszteri Futógála	december

Forrás: bekescsaba.hu adatai alapján saját szerkesztés

A turisták és Békéscsabára látogató vendégek naprakészen tájékozódhatnak a település honlapján kifejlesztett Csabai programajánló segítségével (3. ábra). A felületen heti beosztással tekinthetők meg a programok, események. Színes piktogramok segítségével kategorizálva vannak a programok (pl. szabadidős, zenei, kiállítás) valamint a nagyobb programsorozatok külön kategóriát képeznek (pl. Csabai nyár). Az adott napokon egy 24 órára felosztott időskálán jelenik meg pontos időponttal az adott esemény, melyre rákattintva a program részletei jelenítődnek meg (pl. a helyszín pontos címe, telefonos és elektronikus elérhetőségek ahol érdeklődni lehet). Egy jól áttekinthető, letisztult felület, amelyet okostelefonról, számítógépről bármikor elérhet a turista és tájékozódhat.

3. ábra: Békéscsabai turisztikai programajánló on-line füzete

2015. április 14. Kedd, Tibor
www.bekescsaba.hu

Csabai programajánló

16.hét 2015.04.13-2015.04.19

Kiállítás Zene Irodalom Színház, bábszínház Tudomány, ismeretterjeszt. Sport és szabadidő Ünnepi programok Kulturális programok Fesztiválok, rendezvények Gyermek programok Munkácsy 170 Csabai Nyár

00:00 04:00 08:00 12:00 16:00 20:00 23:00

ÁPRILIS 13 Hétfő

ÁPRILIS 14 Kedd

ÁPRILIS 15 Szerda

10:00 Emese almája
14:00 Emese almája
10:00 Emese almája
14:00 Emese almája
16:30 Kiállításmegnyitó - testképek.hu
19:00 John Steinbeck: Egerek és emberek
19:30 Barokk varázs - a Budapesti Fesztiválzenekar barokk együttesének hangversenye

10:00 Emese almája
14:00 Emese almája
18:00 Rohmann Ditta gondokaművész lemezbemutató koncertje

2015. Április

H	K	Sz	Cs	P	Sz	V
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Keresés a programok között

Automatikus értesítés programokról, eseményekről

Forrás: www.bekescsaba.hu/programajanlo

Békéscsaba turisztikai kincsei között kell említeni a Munkácsy Mihályhoz köthető emlékházat, múzeumot és a Munkácsy örökséggel kapcsolatos számos programot. A város rendelkezik fürdővel is, mely az Árpád fürdő nevet viseli. 23.684 m²-en elterülő, nemrég felújított és számos attrakcióval bővített fürdő a sportolni, pihenni, valamint gyógyulni vágyóknak egyaránt tartalmas kikapcsolódási lehetőségeket biztosít.

III. Gasztroturizmus Békéscsabán

3.1 Gasztroturizmus

A gasztroturizmus egy adott terület gasztronómiai értékeinek megismerését célzó helyváltoztatás. Egy olyan turizmusfajta, amelyben legközelebb kerülnek a vendégek és a lakosok egymáshoz. A gasztronómiai rendezvényeken a hagyományápolást a népművészetek, a népszokások, a népi mesterségek felelevenítése kísérheti, a kistérség hagyományörző csoportjai is bemutatkozhatnak. A gasztroturisztikai kínálat sokszínűségét a különböző régiókénti eltérő hagyományok alakítják. Természetes környezetben folynak a programok (pl. főzés, sütés), a főzőhelyek, eszközök és berendezési tárgyak a múltat idézik. Olyan egy-egy rendezvény, mint egy élő múzeum, ahol a régi kiállítási tárgyak használat közben kerülnek bemutatásra és közben a funkciójukat megismerhetik az érdeklődők.

A gasztroturizmus számos megjelenési formát ölthet mindennapjainkban. Ezeket a megjelenési formákat a következő nagy csoportokra oszthatjuk:

- Gasztronómiai rendezvények
- Gasztronómiai múzeumok
- Gasztronómiai alapú tematikus utak látnivalói
- Éttermek cukrászdák, mint turisztikai attrakciók,
- Tematikus vacsorák
- Egyéb gasztronómiai attrakciók

Ezen kategóriák közül jelen szakdolgozat témájához kötődően kiemelném a gasztronómiai rendezvényeket. A gasztronómiai rendezvényeket tovább lehet diverzifikálni az alábbi alkategóriák segítségével (Bujdosó Z., 2012):

- magyaros ételekhez kapcsolódó rendezvények (pl. bográcsételek, a disznóvágás rendezvényei, a gabonák és tészták, a tejtermékek, a zöldségek és gyümölcsök fesztiválok.)
- jeles napokhoz kapcsolódó rendezvények (pl. Márton napi, Orbán napi rendezvények)

- a népi, tájjellegű gasztronómia rendezvényei (pl. bajai Halászléfesztivál, pusztamérgesi kakaspörkölt főző verseny)
- a magyarság múltjához kapcsolódó rendezvények (pl. nagyszakácsi Királyi szakácsverseny)
- szakmai jellegű rendezvények (pl. gasztronómiai konferenciák, kiállítások)

A gasztroturizmus egy 2010-ben megjelent tanulmány szerint hazánkban a gasztronómiai fesztiválok, borutak és néhány egyéb rendezvény köré csoportosul. Nagyon ritka az a szituáció, amikor egy társaság kifejezetten azért látogat el egy étterembe, hogy ott kipróbálhassa a helyi szezonális alapanyagokból, tradicionális receptek által elkészített fogásokat, amelyekhez a környék borait, pálinkáit kóstolhatja meg, és ezt követően a friss tapasztalatok alapján vásárol is a termékből. (Fehér, bulletin). Úgy gondolom, szerencsére, ez az állapot pozitívan kezd változni. Például Mádon a Gusteau Étterem egy olyan hely, ahová a látogatók kifejezetten az étterem, a különleges gasztronómiai élmény és a finom helyi borok miatt utaznak el. Ez egy olyan étterem, ahol a nem az ételekhez kínálnak bort, hanem pont fordítva, a kiválasztott borokhoz főznek ételt. Ez is példa arra, hogy a gasztroturizmus egy folyamatosan változó fogalom, és az emberek fejében is folyamatosan formálódik, finomodik.

Az UNWTO „Global Report on Food Tourism” című 2012-es tanulmányában az olvasható, hogy a nemzetközi turizmus alakításában a gasztronómiának fontos szerepe van. A tanulmány válaszadóinak 88,2 százaléka egy ország turisztikai arculatának kialakításában a gasztronómiát meghatározó elemnek tartja. 67,6 százalék azt jelezte, hogy országuk rendelkezik saját gasztronómiai márkával. Ennek kiépítéséhez és fenntartásához sokféle eszközt bevetnek (rendezvények, kiállítások, főzőversenyek, gasztro- és borutak, főzőiskolák). A márkához megfelelő húzó emberek (hírességek) szükségesek, a média szerepe és használata elengedhetetlen. A tanulmányból az is kiderül, hogy a gasztronómiából származó bevételek becslések szerint a turizmusénak mintegy 30 százalékát adják. (Global Report on Food Tourism, 2012)

3.2 Gasztronómiai események

Békéscsabán jelenleg két nagyobb gasztronómiai fesztivált rendeznek, melyek a gasztroturizmus témakörébe beletartoznak. Ez a két neves esemény a Csabai Sörfesztivál és Csülökparádé, valamint a Csabai Kolbászfesztivál, mellyel a következő fejezetben részletesen foglalkozom.

2015. június 11-14. közötti időtartamban már 15. alkalommal kerül megrendezésre a Csabai Sörfesztivál és Csülökparádé. A kolbászfesztivált megelőző, nagy gasztronómiai program minden év júniusában kerül megrendezésre. Ezen a rendezvényen a jéghideg söré és a csülöké a főszerep. Helyszíne a békéscsabai Városi Sportcsarnok zöldövezete.

A fesztivál fő célkitűzései:

- a kulturált sörfogyasztás megteremtése és népszerűsítése
- Békéscsaba város idegenforgalmi kínálatának bővítése,
- Békés megye és Békéscsaba nevezetességeinek, látványosságainak szélesebb körben való megismertetése
- nemzetközi kapcsolatok erősítése
- magyar gasztronómiai hagyományok ápolása

A fesztiválon a kulturált sörfogyasztáson, csülök pörköltön és koncertek kívül helyet kapott a Kárpát Medence Nemzeti Értékei és Hungarikumai Kiállítás és Vásár is. Ezen a vásáron a látogatók megismerkedhetnek a táj és vidék jellegzetességeivel, mezőgazdasági termékeivel és a kistermelők kézműves termékeivel.

Mindkét eseményre méltán lehet büszke Békéscsaba és az egész ország. 15 év gasztrofesztivál alatt a szervezők már annyi tapasztalatot és rutint halmoztak fel, melyekkel a további rendezvények minőségét és a fesztiválokra ide látogatók igazi gasztro élményét tudják biztosítani.

IV. Csabai Kolbászfesztivál

4.1 A kolbászfesztivál rövid bemutatása

A Csabai Kolbászfesztivál Magyarország és Közép-Kelet-Európa egyik legismertebb gasztrokulturális rendezvénye. Hagyományosan minden év október utolsó, vagy utolsó előtti hétvégéjén kerül megrendezésre. A fesztivált 1997-ben dr. Ambrus Zoltán és felesége hívta életre.

Az alapgondolat az volt, hogy Békéscsaba régi időkre visszanyúló hagyományokkal rendelkezik a sertésenyésztés- és feldolgozás tekintetében, melynek kézzelfogható terméke a csabai kolbász. Ezt a helyi, nagy hagyományokkal rendelkező terméket, készítését és az eseményhez kapcsolható hangulatot, élményt szerették volna megőrizni és népszerűsíteni mind a fiatal generációk, mind a lakosság körében a fesztiválapítók. Egy olyan rendezvény volt a cél, amely bevonja a közönséget a kolbászkészítésbe, a disznóvágás lépéseibe, valamint része lehet élelmiszeripari kiállítás, kirakodóvásár, sok kulturális program, néptánc, cigányzene egyaránt.

Az első fesztivált 1997-ben rendezték meg, egy belvárosi sportpályán. Ünnepléses megnyitójára október 24-én 10 órakor került sor. A programok között szerepelt „Kiváló Disznósgazda” verseny, vállalkozói nap és üzletember találkozó, disznótor néprajzi értékeit bemutató kiállítás, bíróválasztás. A szárazkolbászok verseny győztese receptje alapján a Csabahús elkezdte gyártani a Fesztiválkolbászt. A rendezvénynek jó fogadtatása volt szakmai körökben. A turizmus érzekelte, hogy ezen esemény idegenforgalmi attrakció lehet, a húsos szakma pedig örömmel fogadta, hogy egy tradicionális magyar termék kapott hatékony marketinglehetőséget. Az első alkalom sikerén felbuzdulva immár 19 éve minden évben megrendezik a színvonalas gasztrfesztivált, melyet egyre nagyobb érdeklődés és elismerés fogad nemcsak Magyarországon, hanem már Közép-Kelet Európában is. A Csabai Kolbászfesztivál egyedülálló az egész országban, mert itt kolbászgúrás és töltés is történik közösség összekovácsoló módon. (www.csabaikolbaszfesztival.hu)

4.2 Kolbász Klub

A Csabai Kolbászklub 1998. január 30-án alakult és elnökévé a tagság Uhrin Zoltánt választotta. Az egyesület logóján szeletelt csabai kolbász található. Jelenlegi elnöke dr. Ambrus Zoltán. A kolbászklub tagjai zsűrizik a kolbászfesztiválra érkező szárazkolbászokat. 330 taggal rendelkezik a klub. Az egyesület fő célkitűzései a hagyományok őrzése és kis-és közép vállalkozások segítése gasztronómiai téren. A klub aktívan részt vesz a kolbászfesztiválon hagyományőrző élő disznóvágás megtartásával naponta kétszer. (www.kolbaszklub.hu)

4.3 A csabai kolbász receptúrája

A csabai kolbász megnevezés nem gyártásföldrajzi kötöttséget takar, hanem előállítás módja szerinti előírásokat. Készíthető a világ bármely részén, ha az előállított termék a csabai kolbász feltételeinek mindenben megfelel. Az eredeti „csabai” kifejezetten házi termék, így nem lehet mindenütt és mindig egyforma. (www.kolbaszklub.hu)

Fő termékkövetelmények:

- kizárólag sertéshúsból készülhet
- a sertés hízó több testtájából kell, hogy készüljön (a töltelékben képviselve kell lennie a combnak, karajnak, tarjának, oldalasnak, mert csak így kerülhető el a túl zsíros vagy száraz állag)
- az igazi csabai kolbászt sertésbélbe kell tölteni a végbél és a hozzá csatlakozó vastagbél (kuláré) mintegy másfél méter hosszú darabjába.
- a csabai kolbász alapvető fűszere a paprika.
- a paprikán és a són kívül tartalmazhat köménymagot és fokhagymát is, de egyik íz sem ütközhet ki belőle
- fűszerezéshez erős paprika szükséges, a festéshez pedig édesnemes paprikát kell használni
- a csabai kolbászt füstölni kell (napjainkban leginkább bükkfafűrészpor vagy kukoricacsutka felhasználásával)

A csabai és a gyulai kolbász Magyarországon híres termék, sőt hungarikummá avatták mindkettőt 2013-ban. A két termék közötti különbséget azonban sokan nem ismerik. A legfontosabb különbség a két termék között, hogy a csabai kolbászba nem tesznek borsot, és alapvető fűszere a fűszerpaprika.

4.4 Csabai Rendezvényszervező Kft.

A Csabai Kolbászfesztivál egy jogvédett rendezvény. A rendezvény szervezésének, a logó és név használatának kizárólagos tulajdonosa a Csabai Rendezvényszervező Kft., amely 2005-ben alakult. Jelenleg Hégely Sándor az ügyvezető igazgatója. A Kft. szervezi a fesztiváleményeket, bonyolítja le a jelentkezést, alakítja ki a programot és a meghívottak listáját, valamint működteti a hivatalos honlapot (www.csabaikolbaszfesztival.hu) és facebook felületet (www.facebook.com/kolbaszfesztival).

4.5 A fesztivál programjának általános bemutatása

A kolbászfesztivál négy napján számos program kerül megvalósításra. Minden napnak van főprogramja és emellé társulnak kísérő programok. Minden nap tartanak hagyományőrző disznóvágást.

1. nap (csütörtök): Ifjúsági kolbázkészítő versennyel indul a nap, melynek eredményhirdetését délután tartják, majd ezt követően a fesztivál ünnepélyesen megnyitják. A Nemzetközi Szárazkolbász verseny eredményhirdetése is ezen a napon történik meg.

2. nap (péntek): délelőtt kolbázkészítő verseny nyugdíjas egyesületek és hátrányos helyzetű civil szervezetek részvételével, délután eredményhirdetés és Kolbász Klub tombola sorsolás.

3. nap (szombat): délelőtt Kolbázkészítő verseny, este eredményhirdetés és tombolasorsolás

4. nap (vasárnap): Egész nap család nap van, melynek keretében 50%-os kedvezményrel kapható a hurka, kolbász és a cigánka a Fesztivál vendéglőiben. Délelőtt

Töltöttkáposzta-főző verseny a fő attrakció, melynek délután történik az eredményhirdetése. Ezen a napon tartják a Krajcsó Pál kolbászkészítő emlékversenyt és eredményhirdetését is.

Ezekhez az említett fő programokhoz tartoznak kísérő programok (pl. koncertek, kiállítók, kereskedők, vendégvárosok bemutatkozása stb.), melyek kategorizált listáját az 1.sz melléklet tartalmazza.

2014-ben kiadásra került a Csabaikum fesztiválújság, mely a fesztivál hivatalos információs lapja és az aktuális programot, valamint számos hasznos információt is tartalmazta. Várhatóan a következő években is kiadásra kerül hivatalos tájékoztatóként. Az újság elektronikus formában a <http://csabaikolbaszfesztival.hu/csabaikum/index.html> címen érhető el.

4.6 A Csabai Kolbászfesztivál hatásai

1. Csaba Park

A kolbászfesztivál elindításával Békéscsaba turisztikai vonzerejének fókuszába a kolbászt helyezte és 1997 óta folyamatosan építi azt az imázsképet, mely által Békéscsaba a kolbász városává tud válni. Békéscsaba ezen irányú törekvését mutatja a jelenlegi nagy városprojekt - a Csaba Park projekt - megvalósítása, mely az Európai Unió társfinanszírozásában valósul meg. A pályázat keretében több mint egy milliárd forintot nyert Békéscsaba, melyben a csabai kolbász gasztronómiai vonzerejére épülő, szezonálitástól független fesztiválközpont kialakítása valósul meg. Az Európai Unió társfinanszírozott Dél-Alföldi Operatív Program „Kiemelt turisztikai termék – és attrakciók fejlesztése” című komponensének keretében valósul meg a “Csaba Park – Hagyomány és gasztronómia” projekt. Az Európai Unió által is támogatott beruházás célja, hogy a Csabai Kolbász gasztronómiai hagyományait ápoló komplex szolgáltatást nyújtó turisztikai attrakció együttes létesüljön Békéscsabán, amely szórakoztató és pihenő központja lesz a dél-alföldi régióban élőknek és az ide látogató turistáknak. (www.csabaparkprojekt.com)

A Csaba Park 2014 őszén nyitotta meg kapuit és az alábbi fő elemekből áll:

- óriások játszótere
- vágóhíd és húsbolt
- étterem
- kolbászmúzeum
- rendezvényközpont

Az óriások játszótere gyerekek számára készült játszótér, ahol minden a disznóvágásról és a kolbászról szól. A különböző gyerekjátékok egytől egyig a disznóvágás, kolbász- és hurkatöltés elemeit formázzák. Játékos formában próbálja a fiatal generációnak bemutatni és megszerettetni a disznóvágást, kolbászkészítést (4. ábra).

4. ábra: Húsdarálót formázó mászóka

Forrás: Saját fotó 2015

A Csaba Parkban külön vágóhíd és húsbolt is helyet kapott, ahol kolbászt és a disznóvágás termékeit lehet megvásárolni a kiváló minőségű békéscsabai sertés alapanyagból.

A park területén egy étterem is helyet kapott, ahol az ide látogatók megkóstolhatják a disznótoros étkeket. Az étterem egész évben működik, és változatos fogásokkal várja a

vendégeket (5. ábra). Jómagam is kipróbáltam a helyben készített ételeket és ízletesnek, finomnak találtam őket.

5. ábra: Csaba Park étterem

Forrás: Saját fotó 2015

A Csaba Park rendezvényközpont épülete ad helyet az év közben megrendezett programoknak. 2015-ben megrendezésre került farsangi multság, és húsvéti „Nyuszi ül a Csaba Parkban” rendezvény. Számos kézműves termék fog itt vásárlási, kiállítási lehetőséget kapni, valamint a közeljövőben a Csabai Kolbászfesztivál számára is helyet fog biztosítani. (6. ábra).

6. ábra: Csaba Park rendezvényközpont

Forrás: Saját fotó 2015

A kolbászmúzeumban a kolbáskészítés lépéseit örökítették meg. Helyet kaptak benne beöltöztetett babák általi jelenet-ábrázolások, melyek szemléltetik a kolbáskészítés meghatározó lépéseit (7. ábra). Interaktív érintőképernyős felületek segítségével képeken, videókon ismerheti meg a látogató a disznóvágással kapcsolatos hagyományokat és izgalmas játékok is segítik az élmény mélyebb átélését. A Csaba Parkot bemutató további fényképek az 2.sz mellékletben tekinthetők meg.

7. ábra: Kolbásztöltelék készítés a múzeumban

Forrás: Saját fotó 2015

2. A rendezvény helyszíne

A fesztivál helyszíne folyamatosan változott az elmúlt 19 évben igazodva az érdeklődők létszámához. Kezdetben nagyáruház parkolójában indult 1997-ben a rendezvény, majd átköltözött a békéscsabai sportcsarnokba. Jövőbeli helyszíne várhatóan a 2014-ben megépült Csaba Park rendezvényközpont lesz. Ezáltal még több érdeklődő tud részt venni a fesztiválon.

3. Közlekedés optimalizálása és környezetbaráttá válás

A fesztivál iránti nagy érdeklődés eredményeként évről évre igyekeztek a szervezők a javítani a fesztiválhelyszín megközelíthetőségét. A Magyar Állam Vasutakkal együttműködés született, melynek keretében a kolbászfesztiválra utazók kedvezményes jegyárat vehetnek igénybe. A MÁV-START ötven százalékos alkalmi menettérti kedvezményt biztosít bármely belföldi állomásáról Békéscsaba állomásra a fesztivál ideje alatt a vonattal utazóknak. A MÁV Nosztalgia Kft. Élményvonatot indít reggel és este a gasztrofesztivál minden napján Budapest Nyugati pályaudvar és Békéscsaba viszonylatban (www.mav.hu). Közlekedési együttműködés alakult ki a Volán járataival is, melynek segítségével a távolsági és helyi járatok is igazodnak a fesztiválhoz és kellő járatsűrűségben állnak rendelkezésre a programra látogatóknak.

A kolbászfesztivál szervezői évről évre törekszenek, hogy a program környezetbarát legyen, és ne szennyezzék a környezetet szeméttel. Bevezetésre került a szelektív hulladékgyűjtés, valamint 2013-tól kezdve kizárólag környezetkímélő, alkalomhoz illő Stack-Cup repoharakban szolgálják fel az italokat a látogatóknak. Ezek a poharak (8. ábra) nyelesek, így csökken az italkiborulás esélye. Az ital nem melegszik fel, nem hül le, valamint az ember keze sem veszi át a pohár hőmérsékletét. A turisták hazavihetik, használhatják tovább a poharakat vagy visszaválthatják a helyszínen.

8. ábra: Csabai RePohár

Forrás: www.travelo.hu

4. A rendezvény turizmusra gyakorolt hatása

A rendezvény hatására évről évre nőtt a Békéscsabára látogatók száma. 2014-ben több mint 100 000 látogatója volt a fesztiválnak. A versenyeken 2014-ben 600 versenyző volt. Ezek közül 200 gyermek (általános iskolástól az egyetemistáig) és nagyon lelkesen készítették a kolbászokat. Ennek jelentősége, hogy a tradíciókat a fiatal generációnak is át lehet így adni, valamint segít ápolni a hagyományokat.

Szállások tekintetében a 20 éves ismétlődő, jól bejáratott rendezvény hatására az összes jelenlegi békéscsabai szálláshely, valamint a környező települések szálláshelyei megtelnek a fesztivál idejére. Jellemző, hogy a szállásokat már január-februárban lefoglalják a látogatók.

A fesztiválon hagyománnyá vált, hogy kiválasztanak egy térségi települést, amely bemutatkozhat. Bemutathatja kultúráját, értékeit, termékeit és mindazt, amiért érdemes lehet oda ellátogatnia a turistának.

A Békéscsaba környéki, szállásokat biztosító településeknek a fesztivál egy nagy lehetőség. Az idő alatt, amíg a vendégek nem a fesztiválon, hanem a szállásadó településen tartózkodnak, addig esti programokkal, napközbeni programokkal hagyhatnak emocionális élménynyomot a turistákban, melyek hatására legközelebb az év másik időszakában is visszatérnek a településre.

A kolbászfesztivál már kinőtte a magyarországi kereteket az elmúlt 19 év során. A sok pozitív élménnyel gazdagodó résztvevő szájról szájra adta barátainak, ismerőseinek a rendezvényen szerzett pozitív tapasztalatokat, élményeket. Ezáltal már a 100 ezres résztvevő számot is meghaladta a fesztivál, sőt külföldön is híressé vált. Romániából, Szlovákiából rendszeresen érkeznek vendégek.

Nemzetközi hírnév gazdagítását eredményezi, hogy külföldi média is jelen van a fesztiválon alkalmanként. Nemrég a Reuters stábjá forgatott és Indiában is megjelent a Csabai Kolbászfesztivál a tévében. Ennek köszönhetően a világ több pontján ismertté válhat a magyar gasztroprogram.

A szervezők új programmal gazdagították a rendezvényt: évenként egy külföldi vendégváros is szerepel (2014-ben Gyergyószentmiklós), és megmutatja, ott hogyan is zajlik a disznóvágás. Így multikulturálissá válhat a rendezvény.

A Csabai Kolbászfesztivál hatalmas turisztikai potenciállal rendelkezik, amely pozitívan kihat a térség gazdaságára, turizmusára és fejlődésére. A fesztivál számos munkahelyet, ideiglenes munkalehetőséget teremtett meg. Ide sorolhatók a fesztivál lebonyolításában résztvevő szervezők, takarítók, biztonsági őrök, helyszín kialakítók és egyéb közreműködők. A rendezvény hatására többen váltak hivatalos kistermelőkké és eladásra gyártanak kolbászokat és hústermékeket. Nagy jelentősége van, hogy a csabai kolbász nem tömegtermék, nagyüzemi körülmények között nem gyártják. Így egy magas hozzáadott értékű termék tud maradni. A régió számára a kolbászfesztivál és ehhez kapcsolható további attrakciók, a térség természeti, kulturális értékeire alapozott attrakciók kitörési pontokat jelenthetnek a térség számára.

V. Saját kutatás

Saját kutatásom 3 pillérrre épül. A kutatások 2015 áprilisában kerültek megvalósításra.

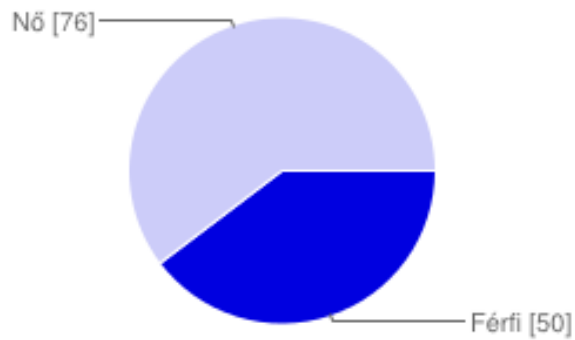
- Kérdőív a Csabai Kolbászfesztiválról, melyben a rendezvény ismertségét és az ott szerzett tapasztalatokat mértem fel
- Személyes látogatás a Csaba Parkban, mely Békéscsaba új fesztiválközpont funkcióját fogja betölteni a csabai kolbászra fókuszálva
- Személyes beszélgetés a Csabai Kolbászfesztivál fesztiváligazgatójával, Hégyel Sándorral

A Békéscsabán tett személyes látogatáson szerzett tapasztalatokat, információkat az előző fejezetben részletesen kifejtettem, így ebben a fejezetben a kérdőív értékelésére fókuszálok.

A kérdőív kérdéseinek összeállításában együtt tevékenykedtem a Csabai Kolbászfesztivál hivatalos facebook oldalát kezelő csapattal, akik a marketing és reklámtevékenységben is részt vesznek. Egyeztetttük, hogy mik azok a kérdések, amiket az én részemre fontosak és ők is hozzátették azokat, amik marketing és kommunikáció szempontjából számukra érdekesek. A felmérést google online kérdőív felületén készítettem el. A kérdések és a megjelenés véglegesítése után felajánlották, hogy kiteszik a kolbászfesztivál hivatalos facebook oldalára kérdőívet, mely lehetőséget elfogadtam. A kérdőív kérdéseit a 3.sz melléklet tartalmazza.

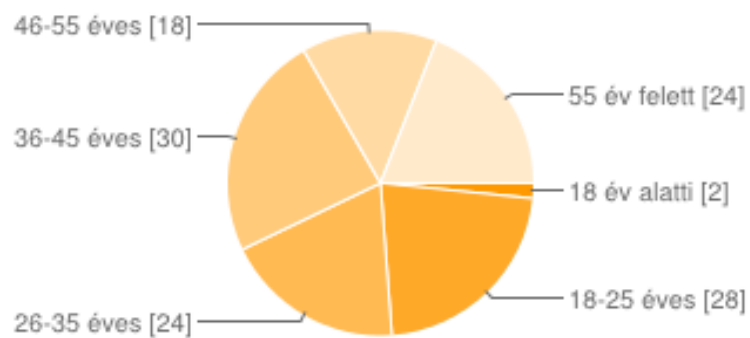
Az kérdőív célcsoportja azok az emberek lettek, akik látogatják a Csabai Kolbászfesztivál facebook oldalát, továbbá azok, akik már részt vettek a kolbászfesztiválon az elmúlt 18 alkalom egyikén, s ezáltal számos tapasztalattal rendelkeznek. Fókuszba került, hogy honnan ismerik a fesztivált, milyen tapasztalatokat szereztek (utazás, szállás, program, előnyök, hátrányok), valamint milyen következő fesztiválon való részvételhajlamuk.

9. ábra: Nemek megoszlása (fő)

Forrás: Saját kutatás 2015

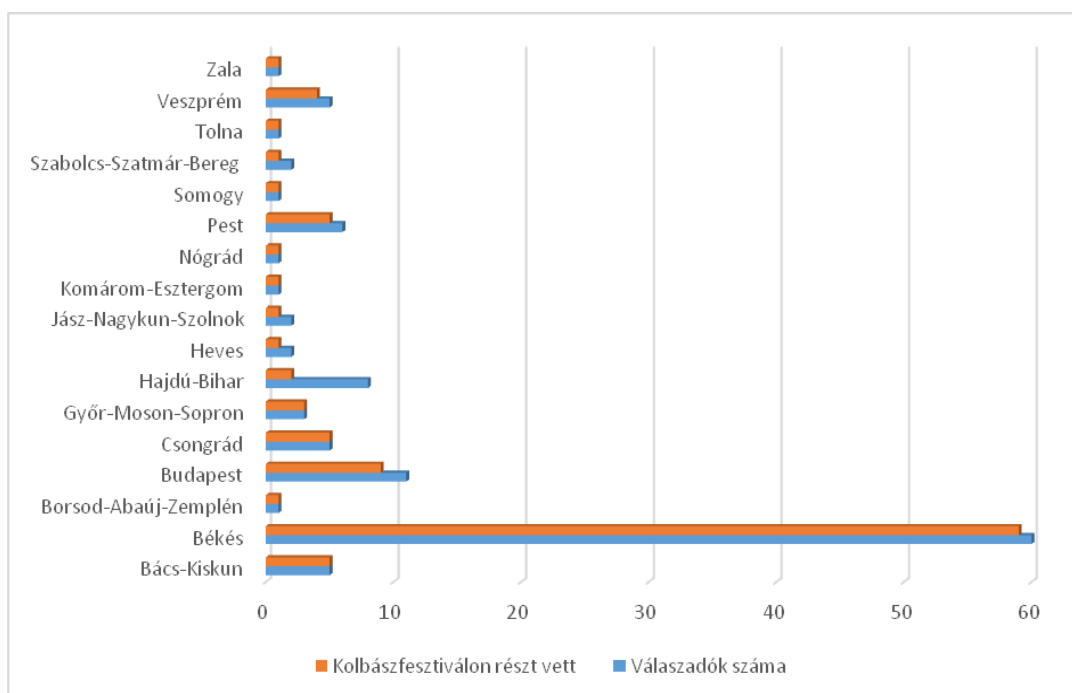
10. ábra: Megkérdezettek életkor szerinti megoszlása (fő)

Forrás: Saját kutatás 2015

A kérdőívet 126-an töltötték ki, 60%-ban nők (9. ábra). Ha kor szerint vizsgáljuk a válaszadókat (10. ábra), akkor elmondhatjuk, hogy a 18 éven aluliak csekélyebb létszámmal (2 fő), míg a többi korcsoport nagyobb létszámmal jelenik meg a vizsgálatban, korosztályonként hasonló létszámmal. Legtöbben a 36-45 éves korosztályba tartoznak (30 fő), őket követik a 18-25 éves korosztályba tartozók (28 fő). A 26-35 évesek és az 55 éven felüliek közül 24-24 fő került ki.

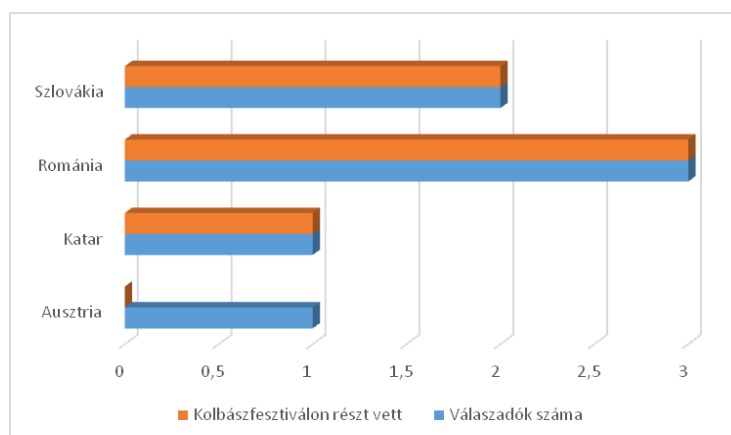
11. ábra: Válaszadók megyénkénti megoszlása (fő)

Forrás: Saját kutatás 2015

Magyarországról 17 megye képviseltette magát (11. ábra). Legtöbben Békés megyéből töltötték ki a kérdőívet (60 fő). Második legtöbb kitöltő budapesti lakos volt (11 fő). A többi megyéből 10 fő alatti válaszadás történt. Érdekes megfigyelni a kolbászfesztiválon résztvevők számát: minden megyéből voltak olyan kitöltők, akik már jártak a fesztiválon. Több megyénél láthatjuk (pl. Csongrád, Bács-Kiskun), hogy akik kitöltötték a kérdőívet, azok mind voltak már fesztiválon is.

12. ábra: Külföldi válaszadók földrajzi megoszlása (fő)

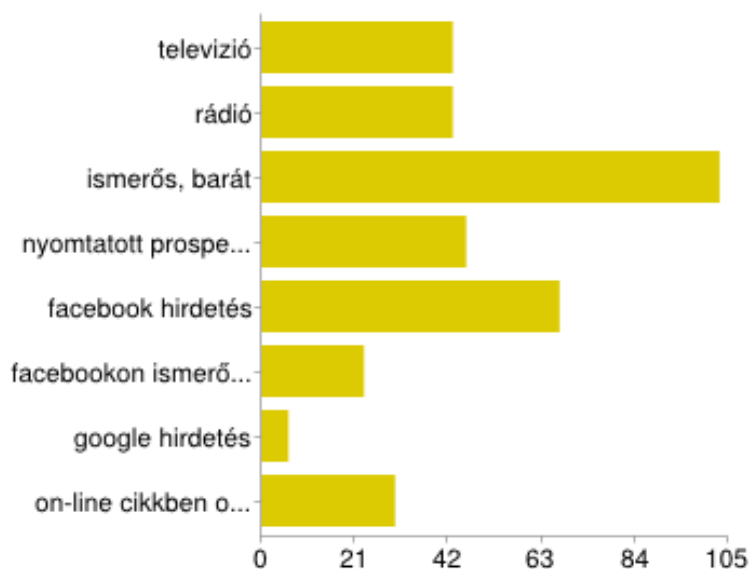

Forrás: Saját kutatás 2015

Nemcsak Magyarországról, hanem külföldről is kaptam kérdőív kitöltést. A 12. ábrán látható, hogy Szlovákiából, Romániából is érkeznek vendégek a kolbászfesztiválra. Meglepő adat volt, hogy Katarból (közel-keleti arab emírség a Perzsa-öbölbe nyúló Katari-félszigeten) is kitöltötte olyan illető a kérdőívet, aki már volt is a fesztiválon. Ausztriából is kaptam kitöltést, de az illető csak hallott a fesztiválról, még nem látogatott el. Ez azt bizonyítja, hogy a kolbászfesztivál külföldön is híres és a szomszédos országokon kívül távolabbi helyekre is eljutott már a csabai kolbász híre, és vonzza ide az érdeklődőket.

A Csabai Kolbászfesztiválról az összes válaszadó hallott már valamilyen kommunikációs csatornán keresztül (13. ábra). 100 főnél többen úgy nyilatkoztak, hogy az ismerősön, barátokon keresztül szereztek tájékoztatást a kolbászfesztiválról. Második helyen a facebook hirdetések állnak. Ez magyarázható azzal, hogy az emberek napi rendszerességgel töltenek időt a facebook oldalon, és a fizetett hirdetésekre is rá szoktak kattintani, ha érdeklődésüknek megfelelő. A televízió, rádió és nyomtatott prospektusok hatékonysága egy szinten mozog, a válaszadók kb. harmada jelölte meg ezeket számára releváns csatornaként. Az utóbbi években a különböző online sajtókban is születtek cikkek, riportok a rendezvényről, így akik ezeket olvassák értesültek innen is (kb. 20 fő).

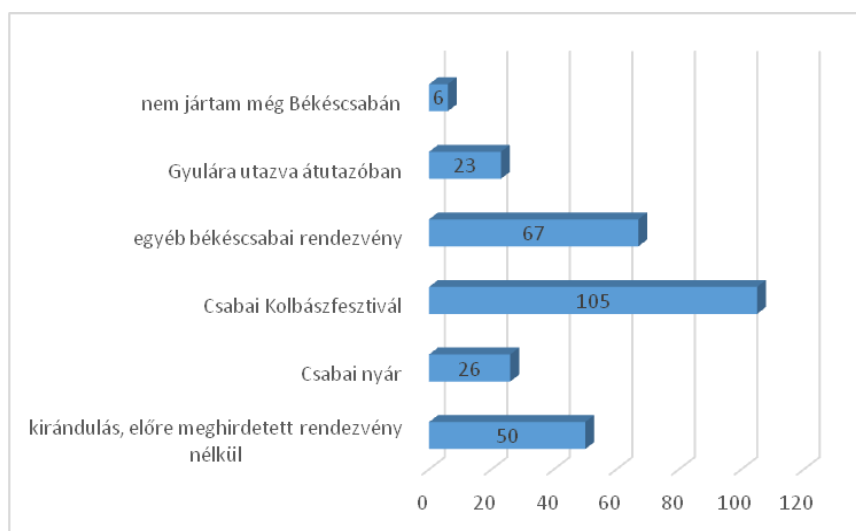
13. ábra: A kolbászfesztivál kommunikációs csatornái

Forrás: Saját kutatás 2015

Egy turista, fesztiválózó gyakran szereti előre megismerni azt a helyet, azt a programot, amin részt fog venni. A kolbászfesztivállal kapcsolatban is megteheti a látogató, hogy információkat gyűjtsön: a fesztiválnak van hivatalos honlapja (www.csabaikolbászfesztival.hu) és saját facebook oldala is (www.facebook.com/kolbászfesztival). A kérdőívben rákérdeztem, hogy követi-e facebookon a fesztivál aktualitásait a látogató. A válaszadók 85%-a követi a fesztivált a facebookon, így ők szívesen tájékozódnak az aktualításokról. Marketing szempontból ez előnyös, ugyanis a facebook-ot a felhasználók többsége heti, sőt napi rendszerességgel olvassa, és eljuttathatók hozzájuk a fesztiválinformációk, nevezési lehetőségek és speciális programlehetőségek.

14. ábra: Békéscsabai látogatások lehetséges okai

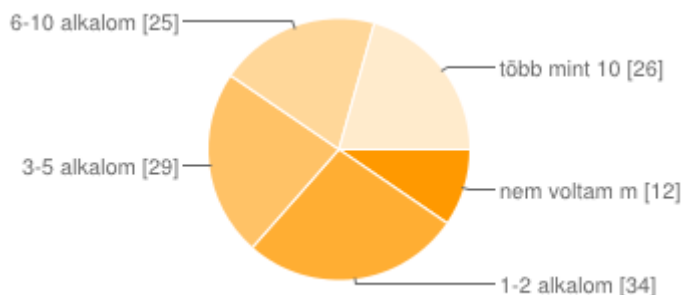

Forrás: Saját kutatás 2015

A válaszokból kiderül, hogy hat fő kivételével mindenki járt már Békéscsabán (14. ábra). A legtöbben (105 fő) a Csabai Kolbászfesztivál kapcsán látogatták meg Békés megye központját. Az város meglátogatásának második fő célja a fesztiválon kívül egyéb békéscsabai rendezvény volt, melyet 67 fő jelölt meg. A céltudatosan hirdetett nagyrendezvényeken kívül Békéscsaba a kirándulni vágyók számára is potenciális úti cél volt (50 fő). A Csabai Nyár rendezvény nem bír még olyan vonzerővel, mint a kolbászfesztivál, ennek programjait csupán 26 válaszadó látogatta meg, akik feltételezésem szerint Békés megyében vagy Békéscsabán laknak.

Összességében kijelenthető, hogy a Békéscsaba rendelkezik olyan turisztikai kincsekkel, ami miatt az válaszadók többsége már választotta úti célként.

15. ábra: Csabai Kolbászfesztiválon eddigi részvételek száma (fő)

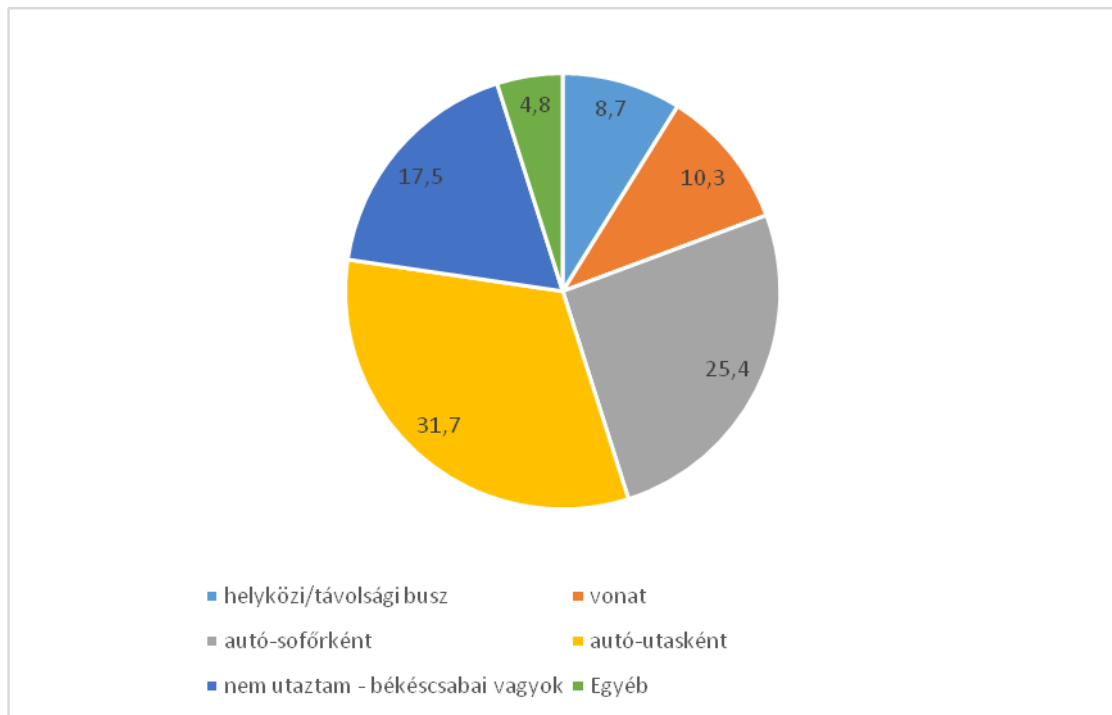
Forrás: Saját kutatás 2015

A kérdőív meghatározó kérdésében arra kerestem a választ, hogy a Csabai Kolbászfesztiválon hányan vettek részt életükben (15.ábra). Mindössze a válaszadók 10% nem járt még a kolbászfesztiválon. 27 %-a a megkérdezetteknek 1-2 alkalommal járt a fesztiválon, 21 %-a pedig több mint 10 alkalommal vett részt a rendezvényen. 64 % rendszeres visszajáró vendégnek tekinthető, azaz a kolbászfesztivál olyan élményt adott számukra az első alkalommal, ami arra motiválta őket, hogy rövid időn belül megint meglátogassák Békéscsaba attrakcióját.

A válaszadók 90%-a volt Csabai Kolbászfesztiválon. Érdekes eredmény, hogy a két hungarikumnak nyilvánított kolbászfajta (csabai és gyulai) közötti alapvető különbséget nem ismeri, csak a megkérdezettek 67 %-a. Így érdemes lenne a lakosság és a fesztivállátogatók ezirányú tudását bővíteni, ezáltal is fókuszba helyezni a csabai kolbászt, kiemelve a receptúrabeli eltéréseket.

A kérdések következő nagy csoportja a kérdőív második oldalára került. Ezzel némi tematikus elkülönítést végeztem. A második oldal kérdései főképp azokhoz szólnak, akik már jártak a fesztiválon és tapasztaltak a megközelíthetőség, programok, szálláshelyek és turisztikai lehetőségek terén.

16. ábra: Kolbászfesztiválra való eljutás módjai (%)

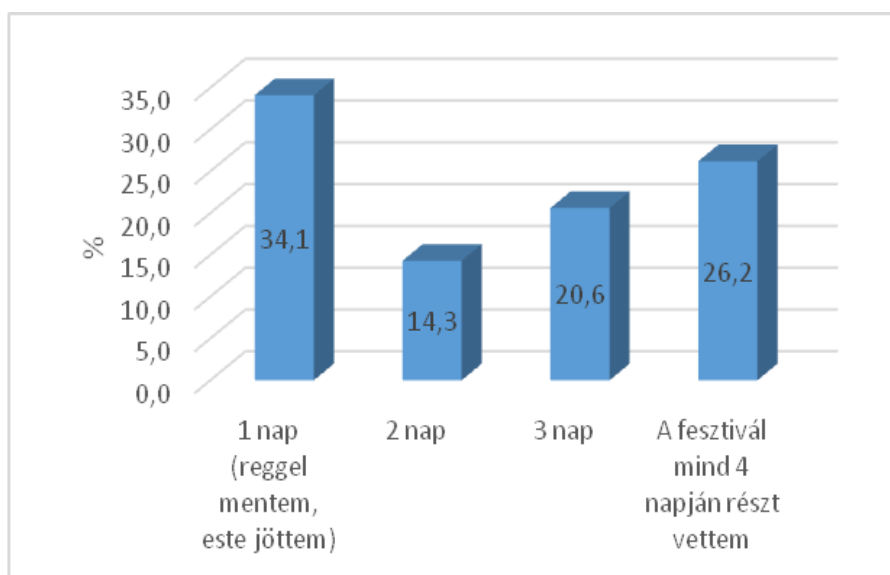

Forrás: Saját kutatás 2015

A fesztiválra látogatók a legutóbbi alkalommal többségében (57%) autóval utaztak le Békéscsabára (16. ábra). A vonat és a helyközi/távolsági buszok igénybevétele egyenlő arányúnak tekinthetők, 9-10 %. Ebből arra következtettek, hogy a turisták számára jobb megoldásnak számít a saját autóval való közlekedés, amit eredményezhet, hogy kényelmesebb (útközben bármikor meg lehet állni, elvihető a szállásra, az egész család együtt utazhat). Magyarázat lehet a tömegközlekedésben a sok átszállás szükségessége, vagy a kedvezőtlenebb ár-érték arány, esetleg az utazás időtartama túl hosszú szemben az autóval.

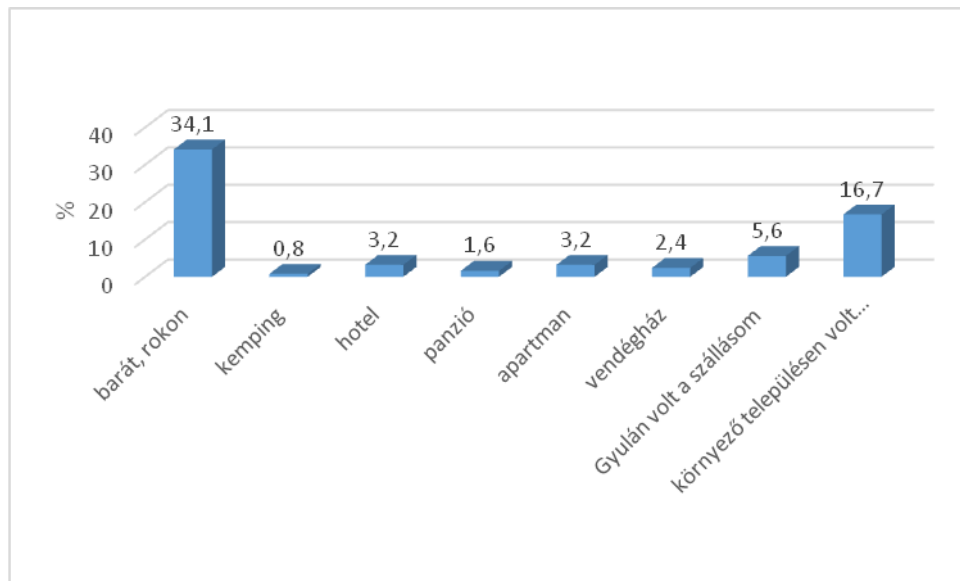
17. ábra: Fesztiválon töltött napok száma

Forrás: Saját kutatás 2015

A fesztiválszervezők számára mindig fontos kérdés, hogy egy program milyen hosszú ideig tudja fenntartani az érdeklődést az emberekben. A Csabai Kolbászfesztivál négy napos rendezvény, melyben minden nap tartogat élményt és különlegességet. A válaszadók 34%-a legutóbbi látogatásakor csak a fesztivál egyik napján voltak jelen, reggel érkeztek, este pedig utaztak haza. 26 % viszont a teljes programon részt vett, mind a négy napon (17. ábra). Örömteli visszajelzés, hogy három napot eltöltők többen vannak, mint a két napot eltöltők. A válaszokból az tükröződik, hogy az emberek érdekesnek, és méltónak találják a ezt a rendezvényt arra, hogy 2-3-4 napos kikapcsolódást, szabadidőt itt töltsenek el család vagy barátok társaságában.

18. ábra: Többnapos fesztivál jelenlét alatt igénybevett szállások

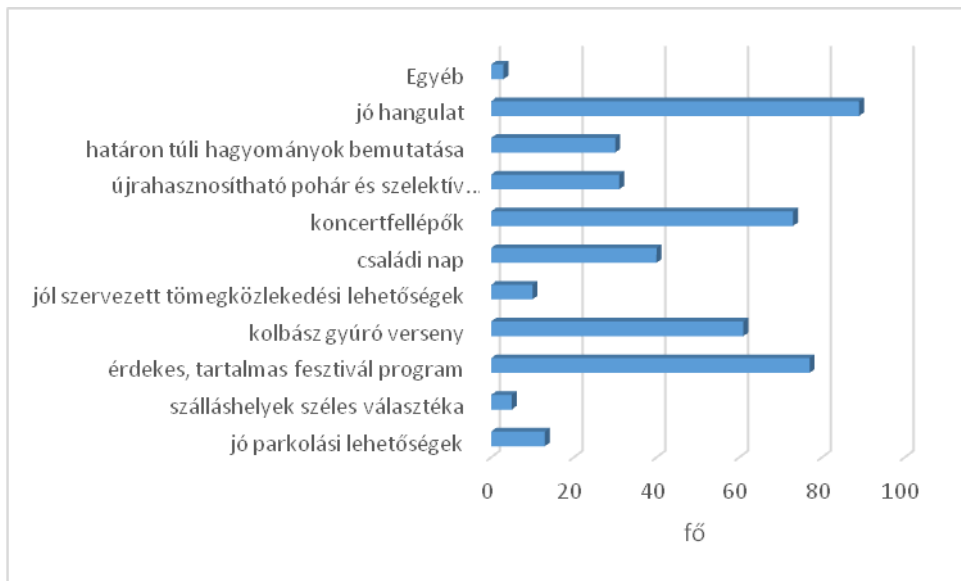

Forrás: Saját kutatás 2015

A turizmusban mindig egy kulcskérdés, hogy milyen szálláshelyet vesznek igénybe a látogatók, mire van nagyobb igény. A Csabai Kolbászfesztivál esetében a több napot itt eltöltő válaszadók 34%-a barátnál, rokonnál szállt meg (18. ábra). 17% a környező települések valamelyikén vett igénybe szállás szolgáltatást. 6% Gyulán igényelt szállást, 11% pedig Békéscsabán választott szállást magának. Kiderült, hogy a békéscsabai szállás szolgáltatások közül hotelben vagy apartmanban szálltak meg legtöbben (3-3%), valamint a vendégházak is népszerűek voltak. Legkevesebben a kemping szolgáltatást vették igénybe, mely magyarázható azzal, hogy bizonyos kor felett (a válaszadók 76%-a 26 évnél idősebb) már nem választják ezt az emberek és a többi szállástípus nagyobb komforttal és kényelemmel rendelkezik.

A látogatók közül utolsó látogatásukkor 88 látogatóként, 23 versenyzőként, 4 pedig kiállítóként érkezett a fesztiválra.

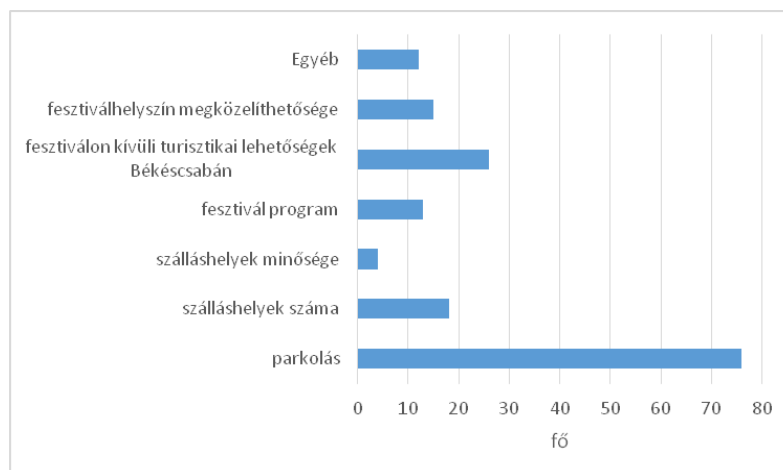
19. ábra: A kolbászfesztivál pozitívumai, erősségei

Forrás: Saját kutatás 2015

Turisztikai szempontból rendkívül meghatározó, hogy a vendégek milyen pozitívumokat és negatívumokat látnak az adott rendezvényben. Jelen felmérés azt mutatja, hogy a válaszadók a jó hangulatot, a tartalmas fesztiválprogramot, koncertfellépőket és a kolbászgyúró versenyt emelték ki legnagyobb erősségként (19. ábra). Többen megjelölték még pozitívumként a családi napot, környezetbarát fesztiválozásra való törekvéseket, valamint azt, hogy a határon túli hagyományok is bemutatásra kerülnek.

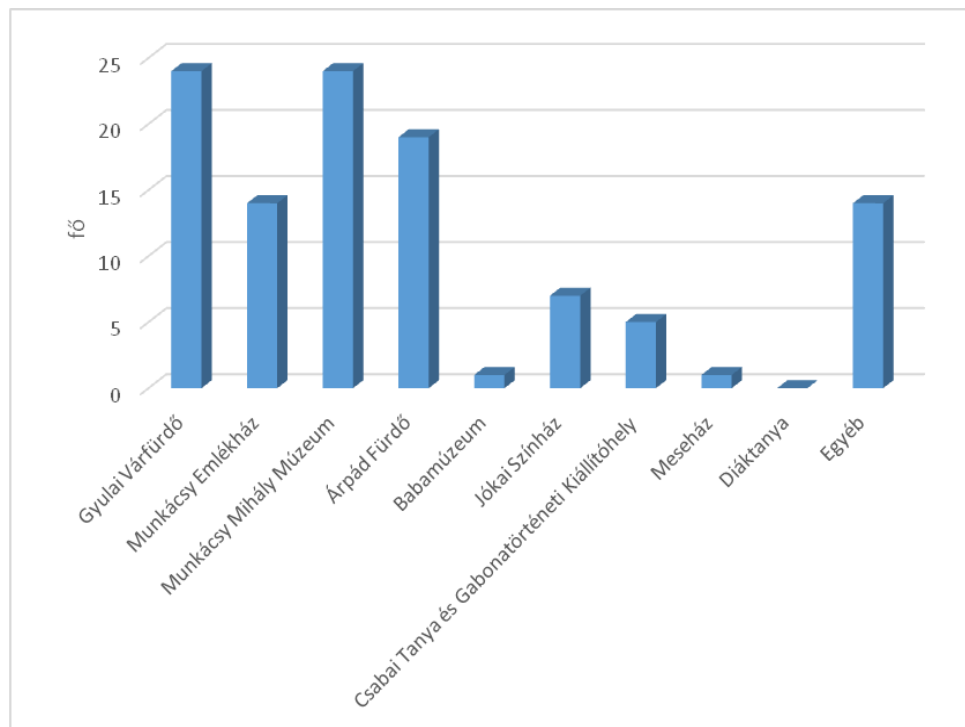
20. ábra: A kolbászfesztivál hiányosságai

Forrás: Saját kutatás 2015

A pozitívumok mellett a negatívumok értékelése is fontos a szervezők számára, így erre is kitértem a kérdőívben (20. ábra). A hiányosságok tekintetében a parkolási lehetőségeket emelte ki a legtöbb válaszadó. Ez abból eredeztethető, hogy a megkérdezettek többsége nem tömegközlekedéssel, hanem autóval érkezett a fesztiválra. Erre megoldást jelenthet a fesztivál környékén egy nagyobb parkolóház kialakítása, vagy üres területek parkolóvá alakítása. A véleményekből kiderül, hogy Békéscsabán még lehetne turisztikai fejlesztéseket végezni, növelni az attrakciók számát, melyek a fesztivál ideje alatt kellemes időtöltést nyújtanának az érdeklődőknek, s melyek által még színesebbé válna a Békéscsabára több napra idelátogatók itt töltött ideje. Ehhez kapcsolódóan igény lenne még a szálláskapacitás bővítésére Békéscsabán. A legkevesebb negatív kritikát a szálláshelyek minősége kapta. Néhányan felvetették, hogy a fesztiválhelyszín megközelítésén is lehetne javítani. A helyszín módosítása eredményezheti a növekvő látogatószámot, természetesen csak akkor, ha a közlekedési lehetőségeket is megfelelően biztosítják, sőt ez akár az autóval érkezők számát is csökkentheti.

21. ábra: Turisztikai látványosságok iránti érdeklődés

Forrás: Saját kutatás 2015

Békéscsabán és közvetlen közelében számos turisztikai attrakció fellelhető, melyeket érdemes megnézni az ide látogatóknak. Kérdőívemben azt próbáltam felmérni, hogy a fesztiválra látogatók ezen attrakciók közül a fesztiválon ideje miket látogattak már meg (21. ábra). Legtöbben a Gyulai Várfürdőbe és a Munkácsy Mihály Múzeumba látogattak el. A Várfürdő országsherte híres, több elismerést is kapott már, így nem meglepő, hogy aki ellátogat Békéscsabára, az átmeqy a Várfürdőbe is. További nagyobb érdeklődésre az Árpád fürdő és a Munkácsy Emlékház tartott számot. Az Árpád fürdőt nemrég újították fel, fejlesztették, így a fesztiválozók számára egyre csábítóbb hely lehet egy fesztiválfürdőzésre. Érdemes lenne a fürdőnek a fesztivál idejére különleges alkalmakat (esti fürdőzés, kolbászos program) szervezni, növelve ezzel a vonzerejét. Munkácsy munkássága is vonzotta a fesztiválozókat, így magyarázható a Munkácsy Múzeum és Emlékház látogatószáma.

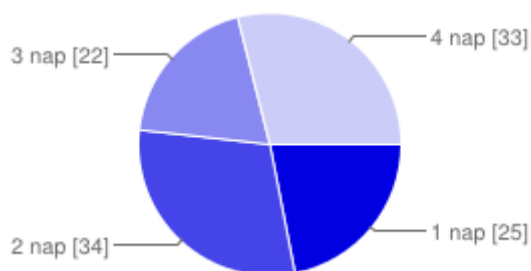
Említésre méltó még az Egyéb kategóriára adott voksolás, ami azt jelenti, hogy a nagy népszerűbb és reklámozott attrakciókon kívül más rejtett attrakciókat is találtak a fesztiválozók, amik a jövőben potenciális lehetőséget jelenthetnek és érdemes lenne reklámozni, népszerűsíteni. A Diáktanya, Meseház és Babamúzeum felé fordult a legkisebb érdeklődés a válaszadók között. Ezen attrakciók kevésbé vonzották a kolbásztöltőket, és célcsoportjuk inkább a gyerekek.

Feltettem a kérdést, hogy a kolbászfesztiválon kívül milyen más kolbással kapcsolatos program érdekelné a kitöltő személyeket, és ehhez három alternatívát adtam meg: Húsvéti Kamratöltő Napok, Tematikus gasztrotúrák, Disznótoros Farsang. Az általam alkalmazott felsorolás sorrendje tükrözi a népszerűségi sorrendet is. A legtöbben (60 fő) a Disznótoros Farsangot látná a békéscsabai programpalettán legszívesebben.

A válaszadók több mint 90 %-a úgy értékeli a fesztivált, hogy érdemes barátjának, ismerősének ajánlani.

Zárásként az idei kolbászfesztiválra vonatkozóan is feltettem három kérdést. 92 % tervezi, hogy ellátogat a kolbászfesztiválra. Az itt eltöltendő időtartam eléggé megoszlik, melyet az 22. ábra szemléltet.

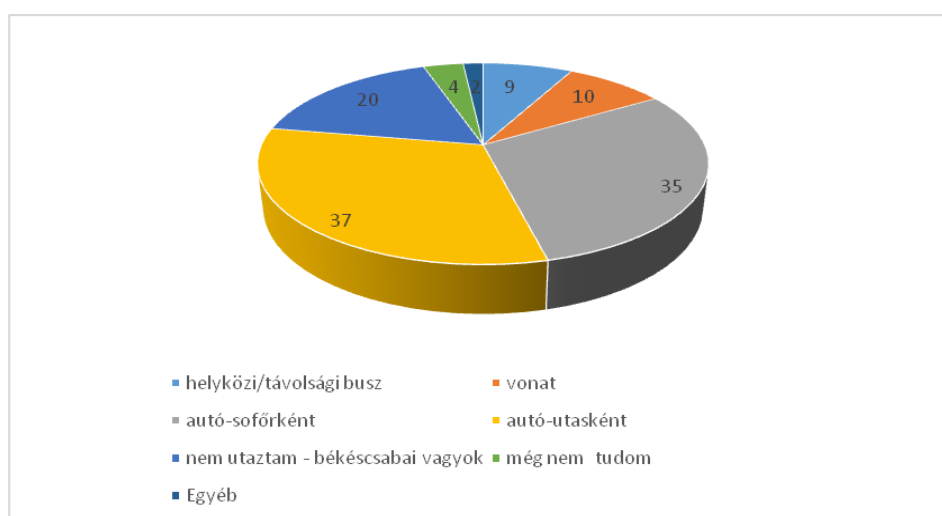
22. ábra: 2015. évi Csabai Kolbászfesztiválon tölteni kívánt időtartam

Forrás: Saját kutatás 2015

Látható, hogy a legtöbben vannak, akik két napra vagy négy napra terveznek ellátogatni a 2015-ös programra. A fesztivált eddigi tapasztalatai alapján úgy ítélik meg, hogy mindenképp érdemes több napra menni. Továbbá az összes válaszadó, aki már járt a rendezvényen, az tervez menni idén is, legalább egy napos látogatás erejéig.

23. ábra: 2015. évi Csabai Kolbászfesztiválra történő eljutás tervezett eszköze (fő)

Forrás: Saját kutatás 2015

A tervezett közlekedési eszközök tekintetében hasonló válaszok születtek, mint a legutóbbi látogatáskor használt közlekedési módok esetében (23. ábra). Arányaiban a többség autóval, kb. 10 % vonattal és 10 % busszal tervezi az utazást.

A felmérés végén a kitöltő személy email elérhetőségét adhatta meg, amin keresztül értesítést küldenek majd a kolbászfesztivál szervezői és marketing csapata az újdonságokról és aktualitásokról. Ezzel a lehetőséggel 68-an éltek.

V. Következtetések, javaslatok

A dolgozat és a kérdőív eredményei alapján kijelenthető, hogy a Csabai Kolbászfesztivál kiemelt szerepet tölt be Békéscsaba és Békéscsabai kistérség életében.

Békéscsaba legnagyobb vonzerejének jelenleg a Csabai Kolbászfesztivál tekinthető. A fesztivál jó eszköz arra, hogy aki egyszer ellátogat a megyeszékhelyre, az kedvet kapjon és az év más időszakában visszatérjen a térségben rendezett egyéb rendezvényekre is vagy csak kirándulási válassza a térséget.

A csabai gasztroprogram olyan élményt képes nyújtani, ami arra motiválja az embereket, hogy ne csak egyszer, hanem többször is meglátogassa azt. Ennek bizonyítéka, hogy a megkérdezettek 64%-a visszajáró fesztivállátogató.

A kérdőív a fesztivál facebook oldalán került meghirdetésre és a kitöltők is onnan kerültek ki. A válaszadók 90%-a már járt életében legalább egyszer a kolbászfesztiválon. Így leszűrhetjük a következtetést, hogy akik ellátogatnak a fesztiválra és megnyeri tetszésüket, azok nagyobb affinitással fogják követni a fesztivál további aktualitásait az interneten, például facebookon keresztül. Így a facebook oldal megfelelő kommunikációs csatornát jelent a szervezők és a látogatók között. A facebook mellett a másik leghatékonyabb csatornának a barátok és ismerősök személyes javaslata, azaz a szájról szájra reklám tekinthető.

A csabai rendezvény olyan hagyományokkal és érdekes program összeállítással rendelkezik, amik motiválják az embereket többszöri visszatérésre. Ezt igazolja, hogy a megkérdezettek 23%-a 3-5 alkalommal, 21%-a pedig több mint 10 alkalommal járt a fesztiválon. Sikerként könyvelhető el, hogy megkérdezettek 92%-a tervezi az idei fesztiválon való részvételt is.

Békéscsabára a gasztroprogram kapcsán 2014-ben több mint százezer vendég látogatott el, és ez a szám várhatóan növekedni fog. Sokan barátoknál vagy Békéscsaba környező településein szálltak. Érdemes lenne Békéscsaba szálláskapacitás növelni szállodaépítéssel vagy a magánszállások, apartmanok számának növelésével, annak érdekében, hogy a vendégek a fesztiválvárosban tölthessék ne csak a nappalt, hanem az éjszakákat is.

Az elmúlt 19 év alatt a közlekedési lehetőségek sokat fejlődtek és számos utazási kedvezmény is hozzájárul ahhoz, hogy minél többen eljussanak a fesztiválra. Jelenleg fesztivál látogatók több mint 50%-a autóval érkezik és emiatt a parkolás sok esetben gondot okoz. Úgy gondolom ezen problémát két módon lenne érdemes orvosolni: egyrésztől nagyobb parkoló felületet lehetne biztosítani például fesztiválhelyszínen épített parkolóházzal, másrésztől a tömegközlekedés további optimalizálásával.

A kolbászfesztivál legnagyobb erősségeinek a jó hangulat, a jól megválasztott koncertfellépők és az érdekes, izgalmas program összeállítás, valamint a rendezvényt egyedivé tevő kolbászgyúró versenyek tekinthetők. Jelenleg a turisták körében a leglátogatottabb attrakciók a Munkácsy Mihály Múzeum, Árpád Fürdő és a Munkácsy Emlékház. A visszajelzések alapján a parkolás megoldása mellett a fesztiválon kívüli békéscsabai attrakciók számát lenne érdemes a városnak növelni, valamint a szálláskapacitást.

A Csabai Kolbászfesztivál egy szezonális rendezvény, minden év októberére korlátozódik négy napra. Békéscsaba számára szükség lenne több, hasonlóan nagy érdeklődést kiváltó, szezonaitól független programlehetőségre, turisztikai attrakcióra. A városvezetés és a lakosság az első kolbász megrendezése óta arra törekszik, hogy az emblemikus csabai kolbász köré tudja felépíteni egész turisztikai koncepcióját és élénkíteni turizmusát, gazdaságát. A kolbászfesztiválnak és a motivált városvezetésnek köszönhetően 2014-ben elkészült az Európai Unió társfinanszírozásában a Csaba Park, mely ezen szezonaitól független, kolbászra épülő turisztikai attrakció megtestesítője. Ilyen és ehhez hasonló projektek mentén Békéscsaba jó úton halad a turizmusfejlesztésben és összefogva a környező településekkel egy sikeres turisztikai desztinációvá válhat.

VI. Összegzés

Magyarországon és a világon a gasztroturizmus egyre népszerűbb turisztikai ággá fejlődött. A gasztroturizmus egy adott terület gasztronómiai értékeinek megismerését célzó helyváltoztatás. Egy olyan turizmusfajta, amelyben legközelebb kerülnek a vendégek és a lakosok egymáshoz. Magyarország jeleskedik a gasztronómiai rendezvények számát tekintve regionális és országos viszonylatban egyaránt. Ezek közül kiemelkedő a békéscsabai székhelyű Csabai Kolbászfesztivál. A fesztivál alap gondolat az volt, hogy Békéscsaba régi időkre visszanyúló hagyományokkal rendelkezik a sertésstenyészés- és feldolgozás tekintetében, melynek kézzelfogható terméke a csabai kolbász. Ezt a helyi, nagy hagyományokkal rendelkező terméket, készítését és az eseményhez kapcsolható hangulatot, élményt szerették volna megőrizni és népszerűsíteni mind a fiatal generációk, mind a lakosság körében a fesztiválalapítók.

A népszerű rendezvény szülőotthona Békéscsaba. Békéscsaba fő turisztikai vonzerejét jelenleg a fesztiválturizmus, a gasztroturizmus és az aktív turizmus adja. Megyeszékhelyként és kistérségi központként központi szerepet tölt be. A város fő imázsképét a csabai kolbász határozza meg, mely összekovácsoló erőként működik a városvezetés és a lakosság között, melynek legszebb példája a kolbászfesztivál.

A Csabai Kolbászfesztivál az elmúlt 19 évben sokat fejlődött és a térség meghatározó, Közép-Kelet Európában ismert rendezvénné nőtte ki magát. Fontos szerepet tölt be a hungarikummá avatott csabai kolbász népszerűsítésében, a térség turisztikai fejlesztőmunkájában és a jó alapul szolgál a térség településeinek együttműködésére.

A fesztivál 2014-ben százezer fő feletti látogatót vonzott kolbászgyúró versenyekkel és az ehhez kapcsolódó kísérő programokkal. A csabai rendezvény olyan hagyományokkal és érdekes program összeállítással rendelkezik, amik motiválják az embereket többszöri visszatérésre. A kolbászfesztivál legnagyobb erősségeiként a látogatók a jó hangulatot, a jól megválasztott koncertfellépőket és az érdekes, izgalmas program összeállítást, valamint a rendezvényt egyedivé tevő kolbászgyúró versenyeket emlegetik.

A kolbászfesztivál kitörési pontot jelenthet Békéscsaba, Békéscsabai kistérség és Békés megye számára a különböző fesztiválhoz kapcsolódó új attrakciók, programok, új termékek kialakításával és a különböző turisztikai ágakkal való együttműködés keretében. A fesztivál intenzifikáló erejét demonstrálja a Csaba Park projekt is, mely által egy szezonálitástól független, kolbászra épülő turisztikai attrakció jött létre. A Csaba Parkban kialakításra került étterem, vágóhíd és kolbászmúzeum és rendezvényközpont, mely a jövőben a Csabai Kolbászfesztiválnak is helyet adhat.

VII. Irodalomjegyzék

- Puczkó László- Rátz Tamara: A turizmus hatásai, Aula – Kodolányi János Főiskola, Budapest, 1998
- Puczkó László- Rátz Tamara: Az attrakciótól az élményig - A látogatómenedzsment módszerei, Akadémiai Kiadó, 2011
- Dr. Bujdosó Zoltán, Kerekesné Dr. Mayer Ágnes , Ujvári Krisztina: Gasztronómia a vendéglátásban, Tankönyvtár, 2011
- Fehér Patrik–Dr. Füreder Balázs– Várvidi Péter: A magyar gasztronómia és vendéglátás helyzete napjainkban, Turizmus Bulletin, XIV. ÉVFOLYAM 4. SZÁM, 2010

Internetes források

(Utolsó hozzáférés dátuma)

- Békéscsaba turizmusfejlesztési stratégiája 2009. Budai és Barta Kft 2009.
http://www.bekescsaba.hu/download.fcgi/4980_0_0_Turizmusfejleszt%20si_strat%20gia_2009.pdf (2015. 03.26.)
- Békéscsaba Város Turizmusfejlesztési Stratégiája 2014. Első magyar önkormányzati vagyon- és adósságkezelő Kft. 2014.
http://www.bekescsaba.hu/download.fcgi/26819_0_0_B%20k%20csaba_v%20ros_turizmusfejleszt%20si_strat%20gi%20ja_20140321.pdf (2015.03.26)
- Békéscsabai kistérségi társulás térségi jellemzői - Újkígyós és Csabaszabadi befektetési lehetőségei, 2009
<http://ujkigyos.hu/wp-content/uploads/2009/04/befektetesi%20lehetosegek%20HUN%20201104.pdf> (2015.04.03)
- Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata Gazdasági Programja 2011 - 2014
http://www.bekescsaba.hu/download.fcgi/15400_0_2_Gazdas%20Algi_program.pdf (2015.04.01)

- UNWTO: Global Report on Food Tourism, 2012
http://dtx tq4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/pdf/food_tourism_report.pdf
(2015.04.10)
- <http://www.csabaisorfesztival.hu/> (2015.04.22)
- www.csabaikolbaszfesztival.hu (2015.04.23)
- <http://www.bekescsaba.hu/> (2015.04.20)
- www.kolbaszklub.hu (2015.04.21)
- www.facebook.com/kolbaszfesztival (2015.04.06)
- Csabaikum 2014 – Csabai Kolbászfesztivál hivatalos fesztiválújsága
<http://csabaikolbaszfesztival.hu/csabaikum/index.html> (2015.04.15)
- www.csabaparkprojekt.com (2015.04.21)
- www.ksh.hu (2015.04.21)
- http://www.ksh.hu/apps/hntr.telepules?p_lang=HU&p_id=15200 (2015.04.21)
- www.programturizmus.hu/ajanlat-csabai-kolbaszfesztival.html (2015.04.09)
- <http://napok.4t.hu/esemeny/fesztival/xviii-csabai-kolbaszfesztival-2014-oktober-23-26> (2015.04.21)
- <http://www.mavcsoport.hu/mav-start/csabai-kolbaszfesztival-vasuti-utazasi-kedvezmennyel> (2015.04.21)
- http://travelo.hu/kozel/2013/10/17/re-pohar_a_kolbaszfesztivalon/ (2015.04.21)
-

Egyéb források

- Személyes interjú Hégyel Sándorral, a Csabai Kolbászfesztivál fesztiváligazgatójával

VIII. Ábra- és táblázatjegyzék

1. ábra Békéscsaba és a környező települések (2015.04.02)
2. ábra: Békéscsabai kistérség településeinek és a környező nagyobb városok népessége
3. ábra: Békéscsabai turisztikai programajánló on-line füzet (2015.04.15)
4. ábra: Húsdarálót formázó mászóka
5. ábra: Csaba Park étterem
6. ábra: Csaba Park rendezvényközpont
7. ábra: Kolbásztöltelék készítés a múzeumban
8. ábra: Csabai RePohár
9. ábra: Nemek megoszlása (fő)
10. ábra: Megkérdezettek életkor szerinti megoszlása (fő)
11. ábra: Válaszadók megyénkénti megoszlása (fő)
12. ábra: Külföldi válaszadók földrajzi megoszlása (fő)
13. ábra: A kolbászfesztivál kommunikációs csatornái
14. ábra: Békéscsabai látogatások lehetséges okai
15. ábra: Csabai Kolbászfesztiválon eddigi részvételek száma (fő)
16. ábra: Kolbászfesztiválra való eljutás módjai (%)
17. ábra: Fesztiválon töltött napok száma
18. ábra: Többnapos fesztivál jelenlét alatt igénybevett szállások
19. ábra: A kolbászfesztivál pozitívumai, erősségei
20. ábra: A kolbászfesztivál hiányosságai

21. ábra: Turisztikai látványosságok iránti érdeklődés

22. ábra: 2015. évi Csabai Kolbászfesztiválon tölteni kívánt időtartam

23. ábra: 2015. évi Csabai Kolbászfesztiválra történő eljutás tervezett eszköze (fő)

1. táblázat: Működő vállalkozások száma és típusainak megoszlása a Békéscsabai kistérségben 2011-ben

2. táblázat: Békéscsaba kiemelt rendezvényei

IX. MELLÉKLETEK

1.sz melléklet: Kolbászfesztivál programjai kategorizálva

Forrás: (www.napok.4t.hu)

Gasztronómia:

- Ifjúsági kolbászkészítő verseny
- Disznóvágás bemutatók
- Csabai vendéglők disznótoros kínálata
- Szárazkolbász versenyek
- Jótékonyági kolbászárverés
- Nyugdíjas és civil szervezetek kolbászkészítő versenye
- Krajcsó Pál kolbászkészítő emlékverseny
- Bográcsos töltött káposzta-főző verseny
- Kolbászkészítő versenyek
- Kolbász és ételkészítési bemutatók

Kulturális Programok:

- „Vendégváros ízei” kulturális és gasztronómiai bemutatók
- Kreatív gyermekprogramok
- Szórakoztató zenei programok
- Külföldi vendég-együttesek
- Népzene, néptánc programok
- Kulturális családi nap, báb- és színpadi előadásokkal, gyermekjátésszókkal
- Kádár Ferkó Fotószínház

Kiállítások és vásárok

- Népművészeti és kézműves helyi kistermelők és kirakodóvásár
- Hungarikumokat bemutató, kóstoltató és árusító sátor
- Pálinkák és kolbászok vására
- Élelmiszeripari kiállítás és vásár
- Helyi termékek vására
- Csabagyöngye borsátor

Kapcsolódó szakmai és civil programok

- Civil, hátrányos helyzetű és jótékonyági programok
- Környezetvédelemmel, életmóddal kapcsolatos programok
- Kapcsolódó, partnerszervezetek által rendezett és koordinált programok
- A városi kulturális intézmények eseményei
- Szakmai kamarák rendszeres nemzetközi és országos konferenciái
- Egyéb szervezetek által a fesztivál idejére szervezett workshopok
- Sportegyesületek által a fesztivál idejére szervezett kézilabda, vívó, labdarúgó, biliárd, sakk stb. tornák, mérkőzések.

2.sz melléklet: Csaba Parkban készített fotódokumentáció

Forrás: Saját fotók 2015

Tájékoztató tábla a Csaba Park bejáratánál

Óriások játszótère bejárat

Fényképezkedő

Kolbászlabyrinth

Rugós lovaglósjátékok

Kolbász múzeum interaktív felületei

Húsbolt és étterem közös udvara

3.sz melléklet: Kérdőív kérdések

Kedves Kitöltő!

Nevem Nagy Gábor Zsolt, az Eszterházy Károly Főiskola Bor- és gasztroturizmus menedzser szak hallgatója vagyok. Gasztroturizmus témakörében készíték szakdolgozatot a kolbászfesztiválról. A kérdőívben a Csabai Kolbászfesztivállal kapcsolatos ismereteire, esetleges tapasztalataira és jövődöbeli terveire kérdezek rá. Szeretném megkérni, hogy az alábbi kérdőív kitöltésével járuljon hozzá, hogy egy értékes, érdekes kolbászszakdolgozat kerekedjen ki!

*Kötelező

Neme *

- Férfi
- Nő

Életkora *

- 18 év alatti
- 18-25 éves
- 26-35 éves
- 36-45 éves
- 46-55 éves
- 55 év feletti

Lakhelye *

Adja meg a település nevét, ahol lakik

Hallott-e már a Csabai Kolbászfesztiválról? *

- igen
- nem

Honnan hallott a Csabai Kolbászfesztiválról?

- televízió
- rádió
- ismerős, barát
- nyomtatott prospektus
- facebook hirdetés
- facebookon ismerősöm osztotta meg
- google hirdetés
- on-line cikkben olvastam róla

Követi-e a Csabai Kolbászfesztivált a Facebookon? *

<https://www.facebook.com/kolbaszfesztival>

- igen
- még nem

Tudja-e mi a különbség a gyulai és a csabai kolbász között? *

- igen
- nem

Járt-e már Békéscsabán, és ha igen, akkor milyen program kapcsán? *

Több válasz is adható

- kirándulás, előre meghirdetett rendezvény nélkül
- Csabai nyár
- Csabai Kolbászfesztivál
- egyéb békéscsabai rendezvény
- Gyulára utazva átutazóban
- nem jártam még Békéscsabán

Hányszor látogatott már el a Csabai Kolbászfesztiválra? *

- nem voltam még
- 1-2 alkalom
- 3-5 alkalom
- 6-10 alkalom
- több mint 10 alkalom

Legutóbbi alkalommal milyen közlekedési eszközzel utazott?

- helyközi/távolsági busz
- vonat
- autó-sofőrként
- autó-utasként
- nem utaztam - békéscsabai vagyok
- Egyéb:

Legutolsó látogatásakor mennyi időt töltött Békéscsabán?

- 1 nap (reggel mentem, este jöttem)
- 2 nap
- 3 nap
- A fesztivál mind 4 napján részt vettem

Ha több napot töltött a fesztiválon, akkor milyen szállást vett igénybe Békéscsabán?

- barát, rokon
- kemping
- hotel
- panzió
- apartman
- vendégház
- Gyulán volt a szállásom
- környező településen volt szállásom

Legutolsó látogatásakor milyen minőségben volt jelen a Csabai Kolbászfesztiválon?

- látogató
- kiállító
- versenyző

Utolsó látogatása alapján milyen pozitívumokat, erősségeket kapcsolna a kolbászfesztiválhoz?

Több válasz is adható

- jó parkolási lehetőségek
- szálláshelyek széles választéka
- érdekes, tartalmas fesztivál program
- kolbász gyúró verseny
- jól szervezett tömegközlekedési lehetőségek
- családi nap
- koncertfellépők
- újrahasznosítható pohár és szelektív hulladékgyűjtés
- határon túli hagyományok bemutatása
- jó hangulat
- Egyéb:

Utolsó látogatásakor miben talált nagy hiányosságokat?

Több válasz is adható

- parkolás
- szálláshelyek száma
- szálláshelyek minősége
- fesztivál program
- fesztiválon kívüli turisztikai lehetőségek Békéscsabán
- fesztiválhelyszín megközelíthetősége
- Egyéb:

Fesztivál ideje alatt milyen turisztikai látványosságokat látogatott meg a környéken?

Több válasz is adható

- Gyulai Várfürdő
- Munkácsy Emlékház
- Munkácsy Mihály Múzeum
- Árpád Fürdő
- Babamúzeum
- Jókai Színház
- Csabai Tanya és Gabonatörténeti Kiállítóhely
- Meseház
- Diáktanya
- Egyéb:

Mely csabai kolbásszal kapcsolatos egyéb programok érdekelnék?

Több válasz is adható

- Húsvéti Kamratöltő Napok
- Tematikus gasztrotúrák
- Disznótoros Farsang

Eddigi tapasztalatai alapján ajánlaná-e a Csabai Kolbászfesztivált barátainak, ismerőseinek?

- igen
- nem

Tervezi-e hogy ebben az évben ellátogat a Csabai Kolbászfesztiválra? *

- igen
- nem

Hány napra tervezi a látogatását a kolbászfesztiválra?

- 1 nap
- 2 nap
- 3 nap
- 4 nap

Milyen közlekedési eszközzel tervez a fesztiválra utazni?

- helyközi/távolsági busz
- vonat
- autó-sofőrként
- autó-utasként
- nem utaztam - békéscsabai vagyok
- még nem tudom
- Egyéb:

Kérjük adja meg email címét, hogy a Csabai Kolbászfesztiválról exkluzív híreket, érdekességeket, akciókat küldhessünk Önnek!

Kérdőív megjelenítése a Csabai Kolbászfesztivál facebook oldalán

The image shows a screenshot of the Facebook page for 'Csabai Kolbászfesztivál'. The page header features a banner with a large image of a salami and the text 'Töltsük együtt jövőre is! Csabai Kolbászfesztivál Békéscsaba 2015. 10. 02. 05'. Below the banner, the page name 'Csabai Kolbászfesztivál' is visible, along with navigation options like 'Idővonal', 'Névjegy', 'Fényképek', 'Kedvelők', and 'Továbbiak'. The main content area displays a survey post titled 'Csabai Kolbászfesztivál kérdőív' with a pink pig cartoon illustration. The post includes a question: 'Ugye kitöltötted már a kolbászos kérdőívet? Számítunk Rád!' and a link to the survey. The page also shows a rating section with 31,838 likes and 5,419 visits, and a map of the festival location at Gyulai str. 44, Békéscsaba.

Köszönetnyilvánítás

Szeretnék köszönetet mondani Dr. Tóthné Igó Zsuzsanna tanárnőnek, témavezetőmnek, hogy maximálisan segített, szakmailag támogatott szakdolgozatom elkészítésében.

Köszönöm csoporttársaimnak a bátorító szavakat és a jótanácsokat.

NYILATKOZAT

Alulírott Nagy Gábor Zsolt, büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy az általam benyújtott, Csabai kolbászfesztivál turisztikai hatásainak bemutatása című szakdolgozat önálló szellemi termékem. Amennyiben mások munkáját felhasználtam, azokra megfelelően hivatkozom, beleértve a nyomtatott és az internetes forrásokat is.

Aláírással igazolom, hogy az elektronikusan feltöltött és a papíralapú szakdolgozatom formai és tartalmi szempontból mindenben megegyezik.

Eger, 2015 év április hó 14. nap.

.....
aláírás